

Lausunnot ja mielipiteet, YVA-selostus, EPOELY/1191/2023, Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Perho

Koosteesta on poistettu oheismateriaalit, linkit ja henkilötiedot.

Lausunnot

Cinia Oy

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja, Perholla sijaitsevan Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke YVA-ohjelman suunnittelualueella. Toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Cinian teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Cinia Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa edellä mainittuihin tuulivoimapuistohankkeeseen.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Liikenteellisten vaikutusten arviointi vaikuttaa pääosin riittävältä. Erikoiskuljetusreitti on esitetty kuvassa 47 Kokkolan satamasta valtatie 13 ja yhdystien 7370 kautta hankealueelle. Ko. kuva on tosin epäselvä eikä kuljetusreitin alkuosuudesta saa selvää. Selostuksessa kuitenkin kerrotaan, että Kokkolassa siipikuljetuksiin ja tornikuljetuksiin käytetään eri reittejä. Muuten kuljetusreitti on suoraviivainen ja kulkee päällystettyjä maanteitä pitkin, joskin huomautamme, että hankealueen läheisen yhdystien 7370 päällyste on suurelta osin erittäin huonossa kunnossa. Kaavaehdotuksessa erikoiskuljetusreitti tulisi esittää tarkemmin.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että hankkeen kaksi itäisintä, Vimpelin kuntarajan lähellä olevaa voimalaa on jätetty pois jatkosuunnittelusta ja 35–40 dB äänitaso ei ylitä Vimpelin kunnan alueella. Liitto pitää YVA-selostuksen karttoja selkeinä ja kiinnittää huomiota siihen, että hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin on esitetty myös karttakuva, johon sisältyy muiden lähialueen energiahankkeiden lisäksi myös niiden suunnitellut sähkönsiirtoreitit.

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että YVA-menettelyssä arvioidut vaihtoehdot alittavat Keski-Pohjanmaan voimassa olevan maakuntakaavan seudullisen tuulivoima-alueen rajan (10 voimalaa). Liitto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että Perhon kunnan alueella suunnittelussa ovat Honkahuhdan, Ahvenlammen ja Kokkonevan tuulivoima-alueet yhdessä muodostavat seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueiden keskittymän. Kyseiset tuulivoimaloiden alueet sijaitsevat hyvin lyhyellä etäisyydellä toisistaan ja niiden yhteenlaskettu voimalamäärä on suunnitelmien mukaan noin 45 voimalaa. Vain osa keskittymästä sijoittuu Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että eri osayleiskaavoista koostuva, mutta kuitenkin käytännössä lähes yhtenäinen tuulivoimaloiden alue asettaa paineita erityisesti yhteisvaikutusten arvioinnille alueella, jossa vaikutukset ulottuvat myös naapurimaakuntiin.

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että YVA-selostuksen luvussa '8 Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen' on arvioitu Honkahuhdan tuulivoima-alueen suhdetta Keski-Pohjanmaan maakuntakaavaan, mutta luvussa '8.8 Yhteisvaikutukset' Keski-Pohjanmaan maakuntakaavaa ei ole mainittu. Liitto katsoo, että Honkahuhdan, Ahvenlammen ja Kokkonevan tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksia Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteiden toteutumiseen ei siten ole arvioitu osana YVA-menettelyä eikä YVA-selostus sisällä arviota siitä, onko alueiden muodostama kokonaisuus voimassa olevan maakuntakaavan mukainen.

Ottaen huomioon tuulivoima-alueiden ja niiden muodostaman lähes yhtenäisen keskittymän sijoittumisen maakuntien raja-alueelle ja vaikutusten ulottuessa myös Etelä-Pohjanmaan puolelle, Etelä-Pohjanmaan liitto pitää YVA-menettelyn selkeänä puutteena sitä, että maakuntakaavan mukaisuutta ei tosiasiallisesti ole yhteisvaikutusten osalta arvioitu.

Lisäksi liitto huomauttaa, että on epäselvää, miksi luvussa 8.6 on arvioitu hankkeen suhdetta alueidenkäyttölain 28 §:n mukaisiin maakuntakaavan sisältövaatimuksiin. Osayleiskaavan ohjeena on kulloinkin voimassa oleva maakuntakaava, eivät laissa määritellyt maakuntakaavan sisältövaatimukset.

Etelä-Pohjanmaan liitto tuo esiin maakuntakaavoituksen merkityksen sovitettaessa yhteen samalle alueelle sijoittuvia erilaisia maankäyttöpaineita ja huomioitaessa maakuntarajat ylittäviä vaikutuksia.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050

YVA-selostuksessa on tuotu esiin osa hankkeen vaikutusalueelle sijoittuvista Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan merkinnöistä. Liitto tuo esiin, että maakuntakaavassa annetaan lisäksi koko maakuntaa koskevia suunnittelumääräyksiä mm. tuulivoimaan, sähkönsiirtoon ja ekologisiin yhteyksiin liittyen.

YVA-selostuksessa listattujen kaavamerkintöjen lisäksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitetaan hankkeen vaikutusalueelle mm. Alajärvi- Jylkkä uusi voimajohto, Ruokkaannevan luonnonsuojelualue ja päävesijohto (Vimpeli – maakuntaraja (Perho).

Maakuntakaavassa merkinnällä 'tärkeä tai muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue' osoitettavalle Harjun pohjavesialueelle annetaan maakuntakaavassa suunnittelumääräys, jonka mukaan "aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että ne eivät vaaranna pohjavesialueen vedenkäyttöä, pohjaveden laatua tai määrää". Pohjavesialue jatkuu Keski-Pohjanmaan puolelle ja sijoittuu osin hankealueelle. YVA:n mukaan hankkeessa tarkasteltavista vaihtoehtoista "pohjaveden laatuun tai määrään voi kohdistua lieviä tilapäisiä ja paikallisia vaikutuksia tuulivoimaloiden rakentamisen aikana ja onnettomuusriskin mahdollisuuden vuoksi". Hankkeen jatkosuunnittelussa ja mahdollisessa toteuttamisessa tulee varmistaa pohjavesien pilaantumiskielto.

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että Etelä-Pohjanmaalla on laajan ja perusteellisen maakuntakaavatyön ja suunnittelun (mm. yhteisvaikutusten arvioinnit ja ylimaakunnalliset arvioinnit) perusteella osoitettu tv-alueet hyväksytyssä maakuntakaavassa. Liitto pitää huolestuttavana, että naapurimaakunnassa verrattain pienelle maantieteelliselle alueelle sijoittuvien tuulivoima-alueiden suunnittelu etenee yksittäisten hankkeiden tasolla eritahtisesti siten, että myös Etelä-Pohjanmaan puolelle ulottuvien yhteisvaikutusten arviointi on eriaikaista ja perustuu osin erilaisiin menetelmiin.

Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että naapurimaakuntaan, maakuntien rajalle sijoittuva hanke ja sen muiden hankkeiden kanssa muodostama tuulivoimaloiden alueiden keskittymä ei saa vaarantaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteiden toteuttamista, kuten tuulivoimaloiden alueen toteuttamista tai ekologisten yhteyksien turvaamista. Liitto katsoo, että riski liittyy esimerkiksi maiseman tai metsäpeuraan kohdistuvien yhteisvaikutusten kasvamiseen niin merkittäviksi, ettei Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettua Vimpelin Talpakanrämeeen tuulivoimaloiden aluetta voisi enää toteuttaa.

Maisemavaikutukset

Etelä-Pohjanmaan liitto kiinnittää hankkeen YVA:n osalta erityistä huomiota maisemavaikutuksiin, koska hankealue sijaitsee kiinni Vimpelin kuntarajassa ja maiseman arvokohteita sijoittuu hankkeen vaikutusalueella erityisesti Etelä-Pohjanmaan maakunnan puolelle. YVA-selvityksessä on huomioitu

Etelä-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt.

Ympäristöministeriön opas maisemavaikutusten arvioinnista Etelä-Pohjanmaan liitto pitää arvioinnin merkittävänä puutteena sitä, että hankkeen maisemavaikutusten arvioinnissa on sovellettu ympäristöministeriön vanhaa, vuoden 2016 opasta tuulivoiman maisemavaikutuksista. Asiaa on YVA:ssa perusteltu aikataulullisella syyllä. Uusi opas on julkaistu syksyllä 2024.

YVA-selostuksessa on tunnistettu, että ”voimaloiden kehittyminen ja niiden koon kasvu muodostavat epävarmuustekijän etäisyyden merkityksen arvioinnissa. Oheinen taulukko (Taulukko 30) on julkaistu vuonna 2016. Siinä lähtökohtana ovat olleet noin 200 m korkeat voimalat. Nykyiset voimalat ovat niitä huomattavasti korkeampia, Honkahuhdan hankkeessa voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 320 m”. Vanhojen etäisyysvyöhykkeiden käyttöä ei ole kuitenkaan tuotu esiin kappaleessa 6.2.6, jossa esitetään hankkeen maisemavaikutusten arvioinnin epävarmuustekijät.

YVA-selostuksessa ei ole perusteltu vanhentuneiden etäisyysvyöhykkeiden käyttöä tai sitä, miksei vaikutusten arvioinnissa ole sovellettu etäisyysvyöhykkeitä nykymallisiin voimaloihin. Sen sijaan YVA-selostuksessa kuvaillaan voimaloiden vaikutuksia maisemaan vuoden 2016 oppaassa esitetyillä eri etäisyysvyöhykkeisiin liittyvillä kuvauksilla sellaisenaan.

Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että maisemavaikutusten arvioinnissa käytettävät etäisyysvyöhykkeet ja niihin liittyvät sanalliset kuvailut voimaloiden tyypillisistä maisemavaikutuksista ovat keskeinen osa maisemavaikutusten arviointia. Niiden rooli maisemavaikutusten havainnollistamisessa ja kuvaamisessa erityisesti sellaisilla alueilla, joilta havainnekuvia ei ole toteutettu, on keskeinen.

Tuulivoimahankkeiden YVA-selostuksissa on ollut pidempään, jo ennen YM:n uuden oppaan julkaisemista, käytäntönä soveltaa ja muokata vanhan oppaan etäisyysvyöhykkeitä ja kuvauksia voimaloiden merkittävän koon kasvun vuoksi. Etelä-Pohjanmaan liitto pitää tällaista menettelyä perusteltuna. Honkahuhdan YVA-menettelyssä ei ole muokattu etäisyysvyöhykkeiden pituuksia ja myös maisemavaikutusten kuvaukset perustuvat vanhan oppaan mukaisiin kuvailuihin. Liitto pitää merkittävänä puutteena sitä, että YVA-menettelyn maisemavaikutusten arviointi perustuu vaikutuksia aiheuttavien kohteiden ja arviointimenetelmien epäsuhtaan, joka todetaan YVA-selostuksessa, mutta johon ei esitetä perusteluja tai ratkaisuja.

Johtopäätöksenä Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että vanhan oppaan soveltaminen tuo epävarmuustekijän etäisyyden merkityksen ja maisemavaikutusten arviointiin. Liitto katsoo, että arvioinnissa ja kartoilla esitettyjen etäisyysvyöhykkeiden ”vanhentuneisuus” tuo myös väärää tietoa hankkeen mahdollisista vaikutuksista hankkeen osallisille. Esimerkiksi Vimpelissä sijaitseva Sääksjärvi, jossa on mm. pysyvää ja loma-asutusta, maakunnallisesti arvokas maisema-alue ja merkittävä rakennettu ympäristö, sekä avointa järvioluetta, sijaitsee YVA:ssa tulkitun vanhan oppaan mukaisesti hankkeen väli- ja kaukovaikutusalueen välillä. Uuden oppaan mukaisesti Sääksjärvi on kuitenkin hankkeen lähivaikutusalueella, minkä tulisi vaikuttaa mm. alueen herkkyyssuokituksen tehdyissä arvioinneissa.

Etelä-Pohjanmaalle kohdistuvat maisemavaikutukset

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että YVA-menettelyssä toteutetut maisemavaikutusten havainnekuvat ovat verrattain laadukkaita, vaikka kuvausajankohtana sääolosuhteet ovatkin olleet haastavat. Liitto toteaa, että myös näkymäalueanalyysi on toteutettu riittävälle etäisyydelle ja siinä on asianmukaisesti käytetty lähtötietona voimalan kokonaiskorkeutta.

Vimpelin Sääksjärven maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (etäisyys lähimpiin voimaloihin 6,4–7,2 km) kohdistuvat vaikutukset on YVA-selostuksessa arvioitu kohtalaiseksi kohteen herkkyyden ollessa suuri ja muutoksen suuruuden ollessa kohtalainen. Etelä-Pohjanmaan

liitto toteaa, että alueelle kohdistuvien maisemavaikutusten kuvailu on YVA-selostuksessa melko kattavaa ja perusteltua ja liitto yhtyy arvioinnin lopputulokseen muutoin, mutta pitää arvioinnin perusteena ollutta etäisyysvyöhykejaottelua virheellisenä (ks. edellä). Honkahuhan hankkeessa suunnitellun voimalakorkeuden perusteella maisema-alue sijoittuu hankkeen lähivaikutusvyöhykkeelle, ei välivaikutusvyöhykkeelle. Tämä jättää arvioinnin lopputulokseen epävarmuutta.

Lappajärvelle ja Vimpeliin sijoittuvalle maakunnallisesti arvokkaalle Lappajärven kulttuurimaisemat -alueelle (etäisyys lähimpiin voimaloihin 15,5–33 km) kohdistuvat vaikutukset on YVA-selostuksessa arvioitu kohtalaisiksi muutoksen ollessa vähäinen ja kohteen herkkyyden suuri. Lappajärven venesataman havainnekuvan perusteella selostuksessa todetaan, että voimalat näkyvät tornia myöten ja niiden ryhmittely korostaa näkyvyyttä. Lisäksi selostuksessa todetaan, että ”Voimaloiden näkymisen laajuus on tekijä, joka nostaa yhdessä maakunnallisen statuksen kanssa kaukonäkymän vaikutusten arvioinnissa erikseen huomioitavalle tasolle.” Liitto yhtyy tähän näkemykseen ja katsoo, että maisemavaikutusten arviointi Lappajärven kulttuuriympäristöjen alueella on jäänyt suppeaksi. YVA-selostuksen mukaan laaja Lappajärven kulttuurimaisema-alue on arvioitu kokonaisuudessaan, mutta tosiasiallisesti vaikutusten arvioinnin kuvaus luvussa 6.4.5 ei sisällä vaikutusten arviointia kyseisen maiseman arvoalueen Lappajärven länsirannalle sijoituville osille.

Yhteisvaikutusten havainnekuvasta kuvauspisteellä 9 Lappajärven venesatamassa on mahdollista havaita, että Honkahuhan voimaloiden vaikutus maisemaan on muita hankkeita merkittävämpi. Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että näkyvyysalueanalyysin mukaan voimaloita näkyy sinne runsaasti ja laajasti. Vaikutusten arvioinnin kannalta havainnekuvan toteuttaminen myös Lappajärven länsirannalta olisi ollut perusteltua, sillä rannalla sijaitsee verrattain runsaasti asutusta ja avoimia näkymiä. Vaikka etäisyys hankkeeseen on melko suuri, näkyvyysalueanalyysin perusteella erityisesti hankkeiden yhteisvaikutukset korostuvat selvästi Lappajärven länsirannoilla. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa maisemavaikutusten arviointia tulee tarkentaa Lappajärven länsirannan alueelta muun muassa uusin havainnekuvin. Liitto katsoo, että YVA-selostuksessa on esitetty vähäisesti maisemavaikutusten lieventämiskeinoja. Esimerkiksi voimaloiden madaltamista ei ole mainittu.

Yhteenvedona Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa maisemavaikutusten arviointimenetelmiä tulee tarkentaa etäisyysvyöhykkeiden osalta, maisemavaikutusten arviointia tulee täydentää Lappajärven kulttuurimaisemat -alueen osalta Lappajärven länsirannoilta ja vaikutusten lieventämiskeinoja tulee arvioida.

Metsäpeura

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että Honkahuhan tuulivoimaloiden alue sijaitsee Suomenselän metsäpeurapopulaation elinalueella, joka ulottuu laajasti myös Etelä-Pohjanmaan puolelle. YVA-selostuksen mukaan merkittävä osa Suomenselän metsäpeurakannan kesä- ja talvialueiden välisistä vaelluksista kulkee hankealueen kautta. Selostuksessa todetaan, että merkittävä osa Suomenselän metsäpeurakannasta käyttää hankealuetta siirtyessään kesä- ja talvilaidunalueiden välillä ja etenkin syysvaellus sijoittuu Lappajärven pohjoispuolisille alueille, jonka itä-länsisuuntaiselle kulkuyhteysväylälle Honkahuhan hankealue sijoittuu.

Osana YVA-arviointia toteutetussa metsäpeuraselvityksessä on arvioitu, että Honkahuhan tv-alueen melu- ja välkevaikutukset eivät ulotu metsäpeuran tiedetyille merkittävimmille kesä- ja talvilaidunalueille ja/tai Natura-alueille. Selvityksen mukaan hankkeen merkittävimmät metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset ovat Lappajärven pohjoispuoliselle vaellusreitille aiheutuvat häiriövaikutukset (melu, rakentamisaikaiset vaikutukset). Aurinkopaneelien aiheuttaman estevaikutuksen merkitys vaellusreitille arvioidaan suureksi, sillä laajojen paneelialueiden kautta ei jatkossa tapahdu muuttoa riippumatta siitä, aidataanko paneelialueet vai ei. Kokonaisvaikutus lajin

elinkierron vaiheet huomioiden arvioidaan vaellusaikaisen estevaikutuksen sekä voimaloiden aiheuttaman häiriön vuoksi kohtalaiseksi.

Metsäpeuraselvityksen johtopäätöksenä todetaan, että hankkeesta metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arvioidaan olevan kokonaisuudessaan vaihtoehtoisissa VE1b ja VE2b kohtalaisia, jolloin myöskään merkittävien heikentävien vaikutusten muodostumista ei voida täysin poissulkea. Vaihtoehtojen VE1a ja VE2b (tuulivoimavaihtoehdot ilman aurinkovoimaa) vaikutukset on arvioitu vähäiseksi. Lisäksi selvityksessä todetaan, että Honkahuhdan tuulivoimahankkeen yhteisvaikutukset jo rakennettujen Limakon, Alajoen ja Peuralinnan sekä valmiiksi kaavoitettujen Löytönevan ja Kanniston tuulivoimahankkeiden kanssa vaellusreitteihin arvioidaan kohtalaisiksi ja kaikkien lähialueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden kanssa suuriksi.

Natura-arvioinnin mukaan Honkahuhdan vaikutukset hankeen vaikutusalueelle sijoittuvalle Ruokkaannevan Natura-alueelle ovat vähäiset kielteiset. Yhteisvaikutusten osalta todetaan seuraavaa: Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen yhteisvaikutukset jo rakennettujen Limakon, Alajoen ja Peuralinnan sekä valmiiksi kaavoitettujen Löytönevan ja Kanniston tuulivoimahankkeiden kanssa vaellusreitteihin arvioidaan kohtalaisiksi. Mikäli aurinkovoimaloita ei toteuteta (VE1b ja VE2b), arvioidaan kokonaisvaikutusten jäävän vähäisiksi, sillä vaellusreitteihin kohdistuva suora estevaikutus jää vähäisemmäksi. Kaikkien lähialueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden kanssa Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen yhteisvaikutukset arvioidaan Natura-alueen suojeluperusteena mainitun metsäpeuran osalta merkittäviksi. Mikäli aurinkovoimaloita ei toteuteta suunnitellussa laajuudessa, yhteisvaikutukset voivat jäädä ei merkittäviksi, mikäli syys- ja kevätaikaisissa vaellusreiteissä hankealueen kautta sekä sen läheisyydessä ei tapahdu merkittäviä muutoksia.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää myönteisenä, että osana YVA-menettelyä on laadittu erillinen metsäpeuraselvitys, jossa yhteisvaikutukset eri hankkeiden kanssa on huomioitu kattavasti. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja alueella laajemminkin korostuvat metsäpeuraan kohdistuvat yhteisvaikutukset. Suomenselän metsäpeurapopulaatio ulottuu usean maakunnan alueelle, ja populaation elinolosuhteet riippuvat maankäytön muutoksista ja sopivien elinympäristöjen esiintymisestä lajin koko esiintymisalueella. Etelä-Pohjanmaan liitto on osana maakunnan alueidenkäytön suunnittelutyötään pyrkinyt huomiomaan Suomenselän metsäpeurapopulaatioon kohdistuvat vaikutukset paikallisten, alueellisten ja myös ylimaakunnallisten vaikutusten osalta. Tästä johtuen Etelä-Pohjanmaan liitto arvioi Honkahuhdan tuulivoimaosayleiskaavaluonnosta siltä osin, kuin se liiton näkemyksen mukaan voisi etenkin yhdessä läheisten tuulivoimahankkeiden kanssa aiheuttaa ylimaakunnallisia, myös Etelä-Pohjanmaan puolelle ulottuvia vaikutuksia Suomenselän metsäpeurapopulaatioon. Etelä-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan Honkahuhdan osayleiskaavaan sisältyvä metsäpeuravaikutusten arviointitulos korostaa sellaisen ylikunnallisen ja ylimaakunnallisen suunnittelun merkitystä, jossa huomioidaan samanaikaisesti kaikkien suunnittelussa olevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset Suomenselän metsäpeurapopulaatioon.

Liitto katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee huomioida ylimaakunnalliset vaikutukset ekologisiin yhteyksiin sekä ajantasaiset aihetta koskevat tutkimustiedot. Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa on hankkeen kanssa samaan kokonaisuuteen sijoittuville tuulivoimaloiden alueille annettu suunnittelumääräys, jonka mukaan ”tuulivoima-alueiden ja niihin liittyvien sähkölinjojen ja teiden suunnittelussa on otettava huomioon sekä hankekohtaiset että yhteisvaikutukset muuttolinnustoon, suurten petolintujen pesimisreviireihin sekä metsäpeurojen tärkeimpiin elinympäristöihin ja ehkäistävä merkittävien haitallisten vaikutusten muodostuminen”, mikä tulee huomioida jatkosuunnittelussa.

Ekologiset yhteydet

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että YVA:an sisältyy ekologisten yhteyksien arviointi. Liitto kuitenkin katsoo, että hankealueen ja sen vaikutusalueen ekologisen verkoston nykytilan kuvaus ja YVA:ssa esitetty arviointi jäävät suppeiksi. YVA:ssa kuvataan yleisellä tasolla, mitä mm. luonnon ydinalueet ja ekologiset yhteydet tarkoittavat, mutta ei kuvata, millaisia ydinalueita ja ekologisia yhteyksiä hankealueella tai sen vaikutusalueella sijaitsee.

Hankealuetta koskien tuodaan esiin ainoastaan Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksestä (2022) poimittu karttaote selvityksessä tunnistetuista viheryhteyksistä. Kyseinen analyysi on laadittu Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelle 5 kilometrin puskurivyöhyke huomioiden, mutta analyysimenetelmästä johtuen tulos on parhaiten tulkittavissa Etelä-Pohjanmaan maakunnan sisällä. Liitto tuo esiin, että samaan selvitykseen sisältyy myös ylimaakunnallinen tarkastelu, jossa ekologisia yhteyksiä on mallinnettu myös kaikkien Etelä-Pohjanmaan naapurimaakuntien osalta. Sen mukaan hankealueella ei sijaitse keskeisiä ylimaakunnallisia ekologisia yhteyksiä. Liitto huomauttaa, että myös Keski-Pohjanmaalla on käynnissä maakunnallisen viherrakenneselvityksen laadinta.

Toisin kuin YVA:ssa mainitaan, Etelä-Pohjanmaan viherrakenneselvitys ei kuvaa paikallisia ekologisia yhteyksiä, vaan siinä tarkastellaan maakunnallista ekologista verkostoa. Liitto katsoo, että YVA:ssa olisi tullut arvioida, millaisia (yhteis-)vaikutuksia hankkeella on esimerkiksi ojittamattomien soiden kytkeytyneisyyteen paikallisella tasolla. Lisäksi liitto katsoo, että YVA:ssa olisi tullut esittää lieventämistoimenpiteitä ekologisen verkoston osalta, esimerkiksi aurinkovoima-alueiden aitaamatta jättäminen, mikä jää hankkeen toteutuksessa vielä avoimeksi.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua hankkeesta. Lausuimme edellisen kerran hankkeesta 13.10.2023, samalla kertaa YVA-ohjelmasta ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Fingrid suunnittelee uutta 2 x 400+110 kilovoltin voimajohtoa Kalajoen ja Alajärven välille. Lakeuslinjaksi nimetty, vuonna 2027 valmistuva hanke on edennyt rakentamisvaihetta edeltävään yleissuunnitteluun.

Meillä ei kommentoivaa nähtävillä olevista asiakirjoista. Tässä YVA- ja kaavalausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta. YVA-asiakirjat, yleiskaavat ja asemakaavat, joissa on Fingridin voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnon sähköpostilla.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy

Fintraffic Lennonvarmistus Oy vastaa Suomen ilmatilan käytön hallinnasta sekä lentoreitti- ja lennonvarmistuspalveluista 22 lentoasemalla Suomessa. Toimintamme lähtökohtana on aina lentoliikenteen turvallisuus, lentojen sujuvuus ja säännöllisyys. Ilmailulaki määrää lentoesteistä siten, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Ilmailulain 1.10.2023 voimaantulon mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle.

Halsuan kunta

Arvio kuntastrategian toteutumisen kannalta: neutraali

Perhon Tuuli Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Perhon kunnan Honkahuhdan alueelle. Hankeen kehittäjänä on Pohjan Voiman ja Ilmatar Oy:n yhteisyritys. Hankealueen pinta-ala on yhteensä noin 3.400 ha ja alueelle suunnitellaan enintään 10 tuulivoimalaa. Osana hanketta

selvitetään mahdollisuuksia rakentaa aurinkovoima-alueita hankealueen sisällä. Aurinkovoiman tuotantoalueet sijoittuisivat lähtökohtaisesti käytöstä poistuville turvetuotantoalueille ja pelloille. Aurinkovoimarakentamiseen käytettävä maa-ala on enintään 250 ha. Aurinkovoima-alueita ei lähtökohtaisesti aidata. Hankealueesta on linnuntietä matkaa Halsualle noin 17 km, Perhon kirkonkylälle noin 10 km, Veteliin noin 25 km ja Vimpeliin noin 15 km. Tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 14 MW. Voimaloiden napakorkeus on enintään 230 m ja roottorin halkaisija enintään 230 m, kuitenkin niin että kokonaiskorkeus on enintään 320 m. Aurinkovoiman enimmäisteho on noin 260 MWp. Näiden lisäksi hankealueelle rakennetaan sähköasema ja sähkövarasto sekä tarvittavat yhdystiet ja maakaapelointi tuulivoimaloiden ja aurinkovoimala-alueiden välille.

Vaihtoehtoina YVA:ssa tutkitaan - VE0 - VE1a: 10 tuulivoimalaa - VE1b: 10 tuulivoimalaa ja enintään 250 ha aurinkovoima-alue - VE2a: 8 tuulivoimalaa - VE2b: 8 tuulivoimalaa ja enintään 210 ha aurinkovoima-alue

Sähkön siirron vaihtoehdot ovat: - SVE1: Fingridin Laurinnevan sähköasemalle. Siirtolinja 17,6 km - SVE2: Ahvenlammin sähköasemalle 8,6 km - SVE3a: Ahvenlammin sähköasemalle 7,7 km - SVE3b: Ahvenlammin sähköasemalle 8,0 km Perhon Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeessa laaditaan samanaikaisesti YVA-menettelyn kanssa osayleiskaava hankealueelle.

Yleiskaavalla luodaan edellytykset tuuli- ja aurinkovoima-alueen rakentamiselle. Hankkeessa sovelletaan erillismenettelyä, jossa YVA ja kaavoitus etenevät samanaikaisesti, mutta erillisinä menettelyinä omissa asiakirjoissaan. Kuulemista ja mielipiteiden esittämistä varten YVA-ohjelma julkaistiin samanaikaisesti osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisiinittelman (OAS) kanssa. Samoin YVA-selostus ja kaavaluonnosasiakirjat kuulutetaan samanaikaisesti. Hankealue sijaitsee keskiboreaalaisella Pohjanmaan metsäkasvillisuus vyöhykkeellä. Metsät ovat mäntyvaltaisia ja pääosin tuoreita tai kuivahkoja kankaita. Alue on hyvin soinen. Hankealueelle sijoittuu ojitettuja ja ojittamattomia suoalueita sekä turvetuotantoalueita. Hankealueelle sijoittuvista vesiuomista tärkein on Patanan tekojärven täyttökanava ja sen laskuvesistö Patanan tekojärvi. Maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista on lähimpänä Sääksjärven maisemakokonaisuus noin 5,5 km etäisyydellä.

Hankealuetta lähimmät asuinrakennukset ovat reilun 1,5 km etäisyydellä ja lähin loma-asutus vajaan kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista. Hankkeen ympäristövaikutukset selvitetään YVA-selostusvaiheessa. Selostuksen pohjaksi on tehty suuri määrä erilaisia selvityksiä. Selvitysten ja muiden lähtötietojen perusteella on suoritettu asiantuntija-arvio eri ympäristövaikutuksista ja niiden merkittävyydestä. Arvioinnissa on keskitytty erityisesti toiminnan aikaisiin vaikutuksiin, mutta myös rakennusaikaiset ja toiminnan jälkeiset vaikutukset on huomioitu. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään IMPERIA-hankkeen arviointimallia ja työkaluja, joiden avulla voidaan arvioida vaikutusten merkittävyyttä järjestelmällisesti eri osatekijöiden perusteella. Vaikutusten merkittävyys muodostuu vaikutuskohteen herkkyydestä ja muutoksen suuruudesta. Vaikutusten arviointi kohdennetaan erityisesti niihin vaikutuksiin, jotka ennalta arvioiden ovat merkittäviä.

Esitys

Kunnanjohtaja esittää, että lausuntonaan EPOELY:lle Halsuan kunta toteaa, että YVA-selostus on laadittu asianmukaisesti ja siihen on liitetty tarvittavat selvitykset riittävässä laajuudessa. Halsuan kunta on YVA-ohjelmavaiheessa lausunnossa edellyttänyt metsäpeuraselvityksen tekemistä ja hankkeen vaikutuksia lähialueiden ihmisiin. Hankkeessa on tehty hyvin laajat selvitykset mm. näistä asioista. Metsäpeuran osalta niin ELY:n, Luken kuin metsähallituksen osalta on esitetty 5 km suojavyöhykettä Natura-alueisiin, missä metsäpeura on suojelulajina. Tähän ei ole mitään tieteellistä perustetta. Paasivaaran Keski-Suomen liitolle tekemässä asiantuntijaraportissa on esitysteknisistä

syistä käytetty 5 km suojaetäisyyttä. Mitään tieteellisesti tutkittua suojaetäisyyttä ei ole olemassa, minkä myös Paasivaara itse on sanonut. Tutkimuksia on metsäpeuran lähisukulaisista poroista ja karibuista. Häiriö- ja välttelyetäisyydet ovat niidenkin osalta epäselvät muutamasta sadasta metristä pariin kilometriin tilanteista riippuen. Osalla eläimistä ei ollut lainkaan välttelyvaikutusta tuulivoimaloiden osalta.

Kategorinen ja tutkittuun tietoon perustumaton (5 km) häiriöetäisyys Natura-alueista ei voi olla viranomaisen toiminnan perusteena. Huomion arvoista on myös se, että oikeuskäytännössä on katsottu metsäpeuran olevan EU-direktiivin mukainen silmälläpidettävä laji, jonka suojeluun on osoitettu erityisten suojelutoimien alueita eli Natura 2000- alueita, missä se on merkitty suojelulajiksi. Metsäpeura on myös metsästyslain mukainen riistalaji. Tältä kannalta tarkasteltuna vain Natura 2000-alueille kohdistuvat todennäköiset ja merkittävät vaikutukset tulee huomioida. Metsäpeuran Natura-alueilla olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Häiriötekijöistä aiheutuva välttelyvaikutuksen merkittävyys on epäselvä kysymys. Edes voimakkaalla jatkuvalla melulla ei ole ole katsottu olevan merkittävää vaikutusta metsäpeuran elinolosuhteisiin. Vain suojelualueelle ulottuvat merkittävät heikennykset rajoittavat suunniteltua toimintaa. Natura 2000-alueen ulkopuolella olevan hankkeen vaikutusten tulee olla alueelle ulottuvia ja niillä tulee olla todennäköisiä ja merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Tutkitun tiedon puuttuessa todennäköisten ja merkittävien haitallisten vaikutusten arviointi ei voi olla mielivaltaista kielteisten vaikutusten korostamista. Laki edellyttää myös että, kielteiset vaikutukset ovat sekä todennäköisiä että merkittäviä eli todennettavia tarkemmissa tutkimuksissa. Pelkkä mahdollisuus ei ole riittävä peruste, että jokin kielteinen vaikutus olisi mahdollista laittaa merkittäväksi haitalliseksi vaikutukseksi. Oletuksilla tai varovaisuusperiaatteilla ei ole sijaa tulkinnoissa - merkitystä on vain todennäköisillä ja merkittävillä haitallisilla vaikutuksilla. Metsäpeurakanta on Suomessa ja varsinkin Suomenselän alueella hyvin elinvoimainen ja lisääntyvä, mikä näkyy selkeästi lajin levinneisyysalueen jatkuvana laajenemisena. Suomenselän metsäpeurakanta on luontaisesti levinnyt jo Pohjanmaalle, Etelä-Pohjanmaalle, Keski-Pohjanmaalle ja Pohjois-Pohjanmaalle. Metsäpeurat ovat levinneet myös jo Pohjanlahden rannikolle. Osin se on jo yhtynyt Kainuun metsäpeurakannan kanssa sekä levinnyt jo poronhoitoalueen rajoille. Koko tältä alueelta löytyy lajille sopivia elinolosuhteita myös vasomisaikoina. Muutoksia tapahtuu metsäpeurakannan kasvaessa ja sopeutuessa muuttuneisiin olosuhteisiin. Kainuun metsäpeurakannan taantuminenkaan ei aiheudu tuulivoimasta, vaan suurpetokantojen kasvusta ravinnon saannin helpottuessa.

Päätös Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Ilmatieteen laitos

Kuten Ilmatieteen laitos totesi aiemmassa lausunnossaan 13.10.2023 (diaarinumero 461/03.00.02/2023), laitoksella ei ole lausuttavaa Honkahuhdan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan, koska hanke sijaitsee yli 20 kilometrin etäisyydellä lähimmästä säättutkasta.

Kyseisessä lausunnossa tuotiin kuitenkin esiin uusi periaatepäivitys, joka astui voimaan 1.5.2025. Uuden linjauksen mukaan arviointiin voidaan ottaa myös yli 20 kilometrin etäisyydellä tutkasta sijaitsevat tuulivoima-alueet, mikäli ne sijaitsevat alle 10 kilometrin päässä toisista, 20 km:n sisällä olevista tuulivoima-alueista. Tämä muutos on tehty, koska tuulivoima-alueiden lukumäärä, pinta-alat ja turbiinien korkeudet ovat kasvaneet merkittävästi.

Honkahuhdan tuulivoimahanke sijaintinsa puolesta kuuluisi tähän uuteen arviointikategoriaan riippuen sen suhteesta lähialueen muihin hankkeisiin. Tämä vaikuttaisi siihen, kuinka monta voimalaa Ilmatieteen laitos voi hyväksyä alueelle. Koska uusi linjaus tuli voimaan vasta aiemman lausunnon jälkeen, ei sen soveltamista kuitenkaan vielä tässä vaiheessa edellytetä. Lisäksi on syytä huomioda, että Honkahuhdan tuulivoimahanke todennäköisesti vaikuttaa alueen muihin suunnitteilla oleviin hankkeisiin liittyen laitoksen lausuntoihin, sillä hankkeiden yhteisvaikutuksesta aiheutuvat häiriöt säätutkamittauksiin ovat merkittäviä.

Haluamme korostaa, että tuulivoimaloiden määrä on kasvanut nopeasti, ja niiden aiheuttamat häiriöt – erityisesti tutkanäkyvyyttä heikentävät häiriökaiut – ovat lisääntyneet merkittävästi säätutkamittauksissa. Tämä näkyy erityisesti Vimpelin tutkan itäisellä alueella, jossa häiriökaikujen määrä on jo nyt huomattava. On ilmeistä, että alueen tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset tulevat entisestään heikentämään tutkamittauksen saatavuutta ja tätä kautta vaikuttamaan sääpalvelujen laatuun, erityisesti ukkos- ja sadetilanteissa.

Ilmatieteen laitoksella selvitetään mahdollisuutta järjestää kompensatiomittauksia alueille, joilta säätutkahavaintoja ei jatkossa voida enää luotettavasti tuottaa. Vaikka konkreettisia ehdotuksia ei vielä ole, Vimpelin tutkan itäpuolinen alue on alustavasti tunnistettu mahdolliseksi kohteeksi, jossa kompensatiomittauksia voisi tulevaisuudessa tarvita.

Keski-Pohjanmaan liitto

Hanke sijoittuu Perhon Honkahuhdan alueelle, Perhon kunnan luoteisosaan. Hankealue rajautuu Vimpelin ja Vetelin kuntarajoihin. Perhon keskustaajama sijaitsee noin 10 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen kaakkoispuolella. Vetelin taajamaan etäisyyttä on lähimmillään noin 25 kilometriä ja Vimpelin taajamaan noin 15 kilometriä. Hankealueen pinta-ala on noin 3 400 ha ja alueelle suunnitellaan enintään 10 tuulivoimalaa. Aurinkopaneelikenttiä on enimmillään 10 kpl, ja niiden yhteenlaskettu pinta-ala on 250 ha. Natura-arvioinnissa tarkastellaan hankkeen vaikutuksia Hangasnevan-Säästöpiirinnevan (FI1001010, SCI/SAC), Ruokkaannevan (FI0800041, SAC) ja Patanajärvenkankaan (FI1001003, SAC) Natura 2000 -alueisiin.

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää hyvin laaditusta YVA-selostuksesta.

Hankkeesta arvioidaan aiheutuvan kohtalaisia vaikutuksia eläimistölle, kuten metsäpeuralle ja viitasammakolle. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että hankkeesta aiheutuvat vaikutukset eläimistölle ja ympäristölle tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Kasvillisuuteen ja luonnonsuojelualueisiin kohdistuu hankkeesta todennäköisesti vain vähäisiä vaikutuksia. Hankealueella sijaitsevaan Loukkusaarenneva-Iso Rahkaneva-Ketunnevan soidensuojelun täydennysehdotusalueelle kohdistuu korkeintaan kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia, koska alueella esiintyy arvokasta linnustoa, ainakin yksi suuri petolintulaji ja metsäpeura. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa nämä kielteiset vaikutukset tulee tehdä mahdollisimman vähäisiksi.

Läheisille Natura-alueille kohdistuu korkeintaan vähäisiä kielteisiä vaikutuksia. Hankkeen vaikutukset linnustoon ovat kokonaisuudessaan kohtalaisen kielteisiä. Vaikutukset Honkahuhdan seudun metsäkanalintuihin arvioidaan kohtalaisesti heikentäviksi. Tuulivoimavaihtoehdot VE1a ja VE2a aiheuttavat vähäisiä negatiivisia pintavesivaikutuksia vastaanottavissa pintavesikohteissa, kun taas aurinkovoimavaihtoehdoissa VE1b ja VE2b pintavesivaikutukset ovat kohtalaisen negatiivisia johtuen laajan aurinkovoima-alueen rakentamisen ja käytön aikaisista vaikutuksista.

Maa- ja kallioperään kohdistuvat vaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että kielteiset vaikutukset tulee tehdä mahdollisimman vähäisiksi ja vaikutusten lieventämistoimia tulee toteuttaa hankkeen jatkosuunnittelussa.

Keski-Pohjanmaan liitolla ei ole muuta lausuttavaa.

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

Vaihtoehtotarkasteluja on neljä: VE1a jossa on 12 tuulivoimalaa (korkeus enintään 350 m, maksimiteho 14 MW), VE1b jossa on edellisen lisäksi 200 ha aurinkovoimakenttiä, VE2a jossa on 9 tuulivoimalaa sekä VE2b jossa lisänä 120 ha aurinkovoimakenttiä. Näitä vaihtoehtoja verrataan nollatilanteeseen, jossa tilanne säilyy ennallaan. Sähkönsiirtoa varten on tarkastelussa useita vaihtoehtoja: 110 kV tai 400 kV ilmajohtona tai 110 kV maakaapelina joko Fingridin suunnitteilla olevalle sähköasemalle lähellä Haapasalaa tai viereisen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen sähköasemalle.

Ohjelman mukaan tullaan tekemään melu- ja välkemallinnukset, arvio pohjavesivaikutuksista hankealueelle sijoittuville tärkeille pohjavesialueille (Haukkaharjun ja Harjun) sekä läheisten tuulivoima-alueiden (erityisesti Ahvenlampi ja Kokkoneva) yhteisvaikutuksia kartoitetaan. Tuulivoimaloiden, sähkönsiirtolinjojen ja aurinkopaneelikenttien maisemavaikutuksia arvioidaan ja havainnollistetaan. YVA-ohjelmaan ei ole huomautettavaa.

K. H. Renlundin museo

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on lähettänyt K.H. Renlundin museolle (Keski-Pohjanmaan alueellinen vastuumuseo) lausuntopyyntöön ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA-selostus), joka koskee Perhon Honkahuhdan alueelle suunnitteilla olevaa tuuli- ja aurinkovoimahanketta. Museo tarkastelee hanketta arkeologisen kulttuuriperinnön sekä rakennetun kulttuuriympäristön ja -maiseman näkökulmasta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Perhon Tuuli Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Perhon kunnan Honkahuhdan alueelle. Hanketta kehittävä yhtiö on Pohjan Voiman ja Ilmatar Energy Oy:n yhteisyritys. Hankealueen pinta-ala on yhteensä noin 3 400 ha ja alueelle suunnitellaan enintään 10 tuulivoimalaa. Osana hanketta selvitetään mahdollisuuksia rakentaa aurinkovoima-alueita hankealueen sisällä. Aurinkovoiman tuotantoalueet sijoittuisivat lähtökohtaisesti käytöstä poistuville turvetuotantoalueille ja pelloille. Aurinko-voimarakentamiseen käytettävä maa-ala olisi arviolta enintään 250 hehtaaria. Hankealue sijaitsee Perhon kunnan luoteisosassa rajautuen Vimpelin ja Vetelin kuntarajoihin. Perhon keskustaan hankealueelta on etäisyyttä noin 10 km, Vetelin kuntakeskustaan noin 25 km ja Vimpelin taajamaan noin 15 km. YVA-selostuksen mukaan tuulivoimaloiden yksikköteho tulisi olemaan maksimissaan 14 MW. Voimaloiden napakorkeus on enintään 230 metriä ja roottorin halkaisija enintään 230 metriä kuitenkin niin, että voimaloiden pyyhkäisykorkeus on enintään 320 metriä. Aurinkovoimalan enimmäisteho on noin 260 MWp.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn edetessä selostusvaiheeseen (YVA) tutkitaan seuraavanlaisia vaihtoehtoja (VE):

- VE0: Hanketta ei toteuteta
- VE1a: Toteutetaan hanke, jossa 10 tuulivoimalaa
- VE1b: Toteutetaan hanke, jossa 10 tuulivoimalaa ja maksimissaan 250 ha aurinkovoima-alue
- VE2a: Toteutetaan hanke, jossa 8 tuulivoimalaa
- VE2b: Toteutetaan hanke, jossa 8 tuulivoimalaa ja maksimissaan 210 ha aurinkovoima-alue.

Hankkeen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi joko Suomen kantaverkkoa hallinnoivat Fingrid Oyj:n suunnitteilla olevalle Laurinnevan muuntoasemalle tai viereisen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen kahdelle vaihtoehtoiselle sähköasemalle. Fingridin Laurinnevan muuntoasemalle sähkönsiirtoa tarkastellaan 110 kV tai 400 kV ilmajohtona ja Ahvenlammen sähköasemille 110 kV tai 400 kV ilmajohtona sekä 110 kV maakaapelina.

Sähkönsiirron osalta tarkasteltaviksi vaihtoehtoisiksi on nostettu:

SVE1: Sähkönsiirtoreittivaihtoehdossa tarkastellaan 400 kV tai 110 kV ilmajohtovaihtoehtoja. Reitti kulkee hankealueen eteläosasta länteen, josta se kääntyy pohjoiseen Fingridin Jylkkä-Alajärvi 2 x 400 kV + 110 kV -linjan rinnalle ja edelleen Fingrid Oyj:n Laurinnevan sähköasemalle. Reitti kulkee Fingridin johtokäytävän rinnalle noin 14 km. Reittivaihtoehdon kokonaispituus on 17,6 km.

SVE2: Sähkönsiirtoreittivaihtoehdossa tarkastellaan 400 kV tai 110 kV ilmajohtovaihtoehtoja tai 110 kV maakaapelivaihtoehtoa. Reitti kulkee hankealueen eteläosasta pohjoiseen, josta se kääntyy koilliseen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen suunnitteilla olevalle sähköasemalle. Reitin kokonaispituus on 8,6 km.

SVE3A: Sähkönsiirtoreittivaihtoehdossa tarkastellaan 400 kV tai 110 kV tai 110 kV maakaapelivaihtoehtoa. Reitti kulkee hankealueen eteläosasta itään, josta se kääntyy koilliseen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen suunnitteilla olevalle sähköasemalle. Reitti kulkee nykyisen johtokäytävän rinnalla noin 1,2 km. Reitin kokonaispituus on 7,7 km.

SVE3B: Sähkönsiirtoreittivaihtoehdossa tarkastellaan 400 kV tai 110 kV tai 110 kV maakaapelivaihtoehtoa. Reitti kulkee hankealueen eteläosasta itään, josta se kääntyy koilliseen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen suunnitteilla olevalle sähköasemalle. Reitti kulkee nykyisen johtokäytävän rinnalla noin 2,7 km. Reitin kokonaispituus on 8 km.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön on esitetty YVA-selostuksen luvussa 7. Hankealueelle ja kartoittamattomille osille sähkönsiirtoreiteistä on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2023 Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelun toimesta. Inventointi on tehty ja raportoitu Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeiden mukaisesti ja museo on lisännyt inventoinnin tiedot muinaisjäännösrekisteriin. Hankealueelta tunnetaan tällä hetkellä 21 muinaismuistolain 295/1963 rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännös sekä yksi mahdollinen muinaisjäännös, kaikki tervahautakohteita. Kohteet on lueteltu YVA-selostuksen taulukossa 35. Museo suosittelee, että taulukkoon lisätään kaikkien kohteiden perään muinaisjäännösrekisterin numerotunnukset kuten osassa jo onkin.

Taulukossa 35 kohteen Heikinkangas 1000051639 tervahauta on mainittu epävarmana. Kohde on rekisteröity muinaisjäännösrekisteriin mahdollisena muinaisjäännöksenä. Mahdolliset muinaisjäännökset ovat maankäytön suunnittelun kannalta ongelmallisia. Havainto tervahaudasta on tehty lidar-korkeusmallin perusteella, mutta sitä ei ehditty inventoida ennen lumen tuloa. Koska kohdetta ei ole tarkastettu arkeologin toimesta maastossa, ei sitä Museoviraston ohjeistuksen mukaan voida todentaa kiinteäksi muinaisjäännökseksi pelkästään lidaraineiston perusteella. Koska kyse on vain yksittäisestä kohteesta, ehdotamme että allekirjoittanut tekee kevään aikana virkatyönä maastotarkastuksen ja selvittää, onko kyseessä muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Tämä tieto välitetään sitten YVA-asiakirjoihin kirjattavaksi.

YVA-selostuksessa on huomioitu tuuli- ja aurinkovoimaloiden rakentamisen aikaisia vaikutuksia (luku 7.3) ja haitallisten vaikutusten vähentämistä (luku 7.8). Tuulivoimaloiden, tiestön, maakaapeloinnin ja sähkönsiirron lisäksi myös mahdolliset maa-aineksen otto- ja metsänhakkuut, maan läjityspaikat sekä väliaikaiset nosto-, varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueet saattavat aiheuttaa haitallisia vaikutuksia arkeologisen kulttuuriperinnön säilymiselle. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös mahdolliset hankealueen ulkopuolelle kohdistuvat toimenpiteet kuten teiden perusparannukset ja maa-aineksen otot. Myös näissä tapauksissa tulee selvittää, tulevatko toimenpiteet kohdistumaan arkeologiseen kulttuuriperintöön.

YVA-selostuksen luvun 7.3 mukaan haitallisia vaikutuksia voi kohdistua kohteisiin Papinaho, Pikkuhaudankangas, Merasaari ja Hongikko. Selostuksen mukaan Pikkuhaudankangas rajautuu parannettavaan tieyhteyteen, Merasaari on vain 13 m ja Hongikko 29 m päässä uudesta tieyhteydestä ja Papinaho 30 m päässä aurinkovoima-alueesta. Lisäksi on mainittu, että arkeologiset kohteet sijaitsevat vähintään 115 metrin päässä tuulivoimaloista. Museo ei pidä tätä riittävänä vaikutusten arviointina. Arkeologiset kohteet ja muuttuva maankäyttö (mm. tuulivoimalat, tielinjat) tulee esittää YVA-selostuksessa karttaotteineen ja sanallisine kuvauksineen niin, että muuttuvaan maankäytön suhde ja mahdolliset vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön selkiytyvät.

Kaiken toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa lähtökohtana tulee olla arkeologisen kulttuuriperinnön säilyttäminen niin, ettei muinaisjäännösalueelle kohdisteta maankäyttöä eikä muinaisjäännöksiä vahingoiteta tai peitetä. Tähän on YVA-selostuksessa kiinnitetty hyvin huomiota. Museo huomauttaa, että mikäli muinaisjäännösalueita ei ole mahdollista suunnittelussa rajata muuttuvan maankäytön ulkopuolelle, tulee kaavoituksen yhteydessä pitää muinaismuistolain 13§:n mukainen neuvottelu kaavoittajan, Museoviraston ja alueellisen vastuumuseon (K.H.Renlundin museo) välillä. Neuvottelussa käydään läpi, onko hanke johtamassa muinaisjäännökseen kajoamiseen ja mikäli on, millä edellytyksin kajoaminen muinaisjäännökseen on mahdollista. Neuvottelun lopputulos tulee kirjata kaava-asiakirjoihin.

Kuten edellä mainittiin, YVA-selostuksen mukaan arkeologiset kohteet sijaitsevat vähintään 115 metrin päässä voimaloista. YVA-selostuksen luvun 1.9.9 mukaan tarvittavien nosturipaikkojen pinta-ala vaihtelee noin 1–2 ha välillä. Museo huomauttaa, että vaikka arkeologinen kulttuuriperintö on samaan aikaan käynnissä olevassa kaavaprosessissa rajattu tv-alueiden ulkopuolelle, mahdollistaa kaava joissakin tapauksissa tuulivoimalan rakentamisen ja muuttuvan maankäytön hyvin lähelle arkeologista kohdetta. Näin ollen negatiivisia vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön voi syntyä erityisesti tuulivoimalan rakennusvaiheessa, vaikka kohde sijaisi tv-alueen ulkopuolella. Tämän vuoksi vaikutusten arvioinnin tarkastelualueena tulee olla tv-alue, ei voimalan keskipiste. Negatiivisia vaikutuksia voi olla myös mahdollisilla onnettomuustilanteilla (esim. tuulivoimalan tornin kaatuminen, roottorin tai siiven irtoaminen) vähintäänkin tuulivoimalan kokonaiskorkeuden eli noin 300 metrin päässä sijaitseviin arkeologisiin kohteisiin. Nämä asiat tulee ottaa huomioon tuulivoimalan sijoittelussa määritetyllä tv-alueella sekä nostoalueiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Näin ollen suosittelemme, että tuulivoimalan ja arkeologisen kohteen väliin jätetään bufferivyöhykkeeksi voimalan kokonaiskorkeus.

YVA-selostuksen luvussa 11.4. tarkasteltu sähkönsiirron vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön. Ilmajohtoreitille SVE1 sijoittuu kaksi muinaisjäännöskohdetta: Yrttikivi 2 1000046264 ja Papinaho 1000046282. Molemmat kohteet ovat tervahautoja ja edellisessä on myös tervapirtin pohja. Sähkönsiirtoreitin läheisyyteen sijoittuu myös muita muinaisjäännöskohteita, jotka ovat pääosin tervahautoja. Nämä kohteet sijoittuvat lähimmillään 17 metrin etäisyydelle voimalinjan reunavyöhykkeestä, linjan ulkopuolelle. Näkemyksemme mukaan myös tässä kohtaa sähkönsiirtoreitillä ja aivan sen läheisyydessä sijaitsevat kohteet tulee esittää myös karttakuvana, sillä kuva 147 ei anna riittävän tarkkaa kuvaa kohteiden sijainnista suhteessa sähkönsiirtoon.

YVA-selostuksen luvussa 11.4.1 on kuvattu hyvin haitallisten vaikutusten vähentämistä mm. sähkönsiirtolinjan lopullisella tarkemmalla linjauksella, pylvässijoittelulla, työmaajärjestelyillä, muinaisjäännösten merkitsemisellä maastoon ja huomioimalla ne metsänhakkuissa.

Museo huomauttaa, että arkeologisesta inventoinnista huolimatta suunnittelualueelta saattaa edelleen löytyä arkeologista kulttuuriperintöä, esim. rakenteita tai löytöjä, jotka eivät näy maan pinnalle, esim. soista. Haluammekin painottaa, että muinaisjäännökset ovat Muinaismuistolain 1§:n mukaisesti rauhoitettuja ilman erillistä suojelupäätöstä heti löytyessään. Jos maata kaivettaessa tai muuta tehtäessä tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on muinaismuistolain 14§:n mukaan työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja asiasta ilmoitettava viipymättä alueelliselle vastuumuseolle (K.H.Renlundin museo). Jos alueen muuttuvan maankäytön suunnitteluun tulee muutoksia, on suunnitelmista oltava hyvissä ajoin yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon ja pyytää lausuntoa mahdollisesta inventoinnin täydennystarpeesta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja –maisema

YVA-selostuksesta ilmenee, että maisemavaikutusten tarkasteluetäisyydeksi on määriteltä 0–25 km hankealueesta, ja todetaan myös, että vaikutusalueet on määriteltä ennen ympäristöministeriön julkaisemaa uutta maisemavaikutusten arviointiopasta, joka julkaistiin syksyllä 2024.

Maisemakuvaltaan hankealueen todetaan YVA-selostuksessa olevan tasaista, pääosin metsäistä ja soista. Hankealueelle sijoittuu viisi suurehkoa luonnontilaista avosuola- ja turvetuotanto-alueita. Kokkolan tie sijoittuu hankealueen läheisyyteen ja kyseisen tien varrella on avoimia peltomaisemia, pihapiirejä, metsää ja tien halkaisee 400 kV voimalinja. Perhonjoki kulkee melko lähellä tiensuuntaisesti ja tieltä on näkymiä jokivarteen. Hankealueelle sijoittuu Patanan tekojärven täyttökanaava.

Lähimmät kylät ovat Haukankylä, Peltokangas sekä Oksakosken ja Kellokosken kylät. Tilojen pellot ulottuvat osittain hankealueelle. YVA-selostuksessa todetaan, että teiden suoristaminen, soiden ojitus, turvetuotanto-alueet, tekojärvi ja jo rakennetut tuulivoima-alueet (Limakko, Alajoki) ovat muuttaneet maiseman tuotantomaisempaan suuntaan.

YVA-selostuksen luvussa 6.1.3. esitellään hankkeen vaikutusalueelle sijoittuvia maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja seudullisesti sekä paikallisesti arvokkaita maisema-alueita ja kulttuuriympäristökohteita.

Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (VAMA) Keski-Pohjanmaan maakunnanpuolella on Vetelinjokilaakson kulttuurimaisema-alue, joka on edustava esimerkki tyypillisestä ja asutushistoriallisesti merkittävästä keskipohjalaisesta jokilaaksomaisemasta. Se sijaitsee liki 25 km:n etäisyydellä hankealueesta. Sitä lähempänä hankealuetta sijaitsevia maakunnallisesti tai seudullisesti arvokkaita maisema-alueita ovat Räyrynginjärven ja Halsuanjärven kulttuurimaisema-alueet.

Hankealueelle ei sijoitu valtakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähin Keski-Pohjanmaalle sijoittuva valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohde on Perhon kirkko ympäristöineen, joka sijoittuu 10,5 km:n etäisyydelle hankealueesta. Halsuan kirkko ja kirkonseutu sijoittuu noin 20 km:n etäisyydelle.

Erityislaila suojelluista kohteista kirkkolailla suojeltu Perhon kirkko sijoittuu 10 km:n etäisyydelle ja Halsuan kirkko noin 20 km:n etäisyydelle. Rakennusperintölailla suojelluista kohteista Lampuotin

talo Perhon Salamajärven kylässä sijoittuu 20 km:n etäisyydelle sekä Kauluksen niittysauna 24 km:n etäisyydelle hankealueesta.

Maakunnallisesti tai seudullisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ei liioin sijoitu suunnittelualueelle. Sen sijaan aivan suunnittelualueen lähistöllä Keski-Pohjanmaalla ovat Haukan kylän Haukan ja Keskitalon pihapiirit, jotka ovat Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa merkitty maakunnallisesti tai seudullisesti arvokkaisiin kohteisiin ja sijoittuvat noin 1,5 km:n etäisyydelle. Alle 10 km:n etäisyydelle sijoittuu Penninkijoki-Säästöpiirinneva-Hangasnevan maisemakokonaisuus (7,3 km). Perhon järvimaisema-alue, Möttösen kylä, Töppösen luolikot, Halsuanjärvi, Salmelanharju, Räyrinkijärvi, Kärmelampi sekä Halsuan maisema-alue sijoittuvat 10–20 km:n etäisyydelle hankealueesta. Perhonjoenvarren viljelysalueet ja Kuusjärvi yli 20 km:n etäisyydelle.

YVA-selostuksessa on ansiokkaasti päivitetty paikallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteet kartta- ja tekstiosioin.

Vaikutusten arvioinnissa lähivaikutusalueeksi on määritelty vyöhyke 6 km:n etäisyydelle voimaloista. Välivaikutusalueeksi on määritelty 6–15 km ja kaukovaikutusalue 15–25 km. YVA-selostuksen luvussa 6.2.1. on esitetty taulukko mahdollisista maisemavaikutuksista eri etäisyysvyöhykkeillä, jossa etäisyysvyöhykkeet noudattavat ympäristöministeriön vuonna 2016 laatimaa opasta. Todettakoon, että vuonna 2024 laaditussa oppaassa etäisyyksiä, vaikutusalueita ja vaikutuksia tarkastellaan huomioiden voimalakokojen kasvu, jolloin voimat saattavat näkyä huomattavasti kauemmaksi.

Aurinkovoimaloiden maisemavaikutuksia on arvioitu YVA-selostuksen luvussa 6.2.2. Niiden visuaalisen vaikutusalueen todetaan jäävän yleensä paikalliseksi, mutta lähialueelta katsottuna pinta-alaltaan laaja aurinkopaneelikenttä voi olla maisemavaikutuksiltaan merkittävä. Mikäli aurinkovoiman rakentamiseen liittyy metsähakkuita, visuaalisia vaikutuksia maisemaan voi muodostua.

Tuulivoimaloiden näkyvyyttä maisemassa on tarkasteltu näkyvyysalueanalyysillä niin Honkahuhdan kuin yhteisvaikutusten osalta. Keskeisimmäksi epävarmuustekijäksi näkyvyysanalyysin suhteen todetaan olevan metsänhoito ja sen vaikutus näkyvyyteen lähinnä mahdollisten metsähakkuiden myötä. Visuaalisten vaikutusten arvioimiseksi on laadittu valokuvasovitteita havainnollistamaan voimaloiden näkemistä sekä valoisaan aikaan että pimeään aikaan.

Haukan kylään ja Haukan maakunnallisesti arvokkaaseen pihapiiriin vaikutusten arvioidaan olevan suuret, sillä etäisyys voimaloista on noin 2 km. Valtakunnallisesti arvokkaaseen Vetelinjokilaakson viljelymaisemaan, Vetelin kirkonseutuun (RKY), Perhon kirkkoon (RKY), Halsuan kirkkotiehen ja kirkonseutuun (RKY), Lampuotin taloa ympäröivään maisemaa ja Salamajärven kansallispuistoon vaikutukset on arvioitu vähäisiksi.

Maakunnallisesti arvokkaista kohteista Penninkijoki-Säästöpiirinneva-Hangasneva maisema-alueelle, Halsuanjärvelle, Räyrinkijärvelle vaikutukset arvioidaan kohtalaisiksi. Möttösen kylään, Halsuan maisema-alueelle, Perhonjoen varren viljelysalueille vaikutukset arvioidaan kohtalaisiksi. Muihin Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaille kohteille vaikutuksia ei arvioida muodostuvan.

Pimeänajan havainnekuvista korostuu lentoestevalojen näkyminen kontrastisina etenkin Haukan ja Peltokankaan kyliin. Lentoestevalojen arvioidaan lisäksi näkyvän kaukomaisemassa Vetelinjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Raivaajapatsaan kuvauspisteelle. Museo huomauttaa, että Raivaajapatsas sijoittuu myös RKY-alueelle ja sijaitsee

Vetelin kirkon vieressä. Myös Halsuanjärven maakunnallisesti arvokkaalle alueelle lentoestevalojen arvioidaan näkyvän.

Hankkeen yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu YVA-selostuksen luvussa 6.7. ja yhteisvaikutuksista on laadittu myös näkymäalueanalyysi ja havainnekuvia.

YVA-selostuksessa todetaan, että yhteisvaikutusten arvioinnissa ja mallinnuksessa on huomioitu ne hankkeet 20 km:n säteellä, joiden suunnitellut voimalapaikat ovat olleet tiedossa mallinnusta tehtäessä (keväällä 2024). Hankkeita on kaikkiaan 11. Alle 3 km:n vyöhykkeelle sijoittuvat Ahvenlammen ja Kokkonevan tuulivoimahankkeet ja 7 km:n etäisyydelle sijoittuu Vetelin Löytönevan tuulivoimahanke. Edellä mainittujen todetaan toteutuessaan muodostavan selkeän tuulivoimakesittymän yhdessä jo toiminnassa olevan Perhon Limakon tuulivoima-alueen kanssa.

Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta museo pitää puutteellisena, että yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu lähinnä hankkeiden kanssa, jotka sijoittuvat noin 10 km:n etäisyydelle Honkahuhdan hankkeesta, vaikkakin YVA-selostuksessa todetaan 20 km:n säteellä hankkeita olevan 11.

Havainnekuvien osalta museo pitää puutteellisena sitä, että kuvat on otettu hyvin harmaana ja pilvisenä päivänä, jolloin voimaloiden näkyvyys on täysin toisenlainen kuin kirkkaalla poutasäällä. Näin ollen voimaloiden näkyvyydestä eri sääoloissa ei saa käsitystä.

Edellä mainittuja asioita museo pitää vaikutusten arvioinnin epävarmuustekijöinä, kuten myös sitä, että maisemavaikutusten arvioinnissa ei ole käytetty viimeksi laaditun maisemaoppaan vaikutusten arviointiohjeita, jotka toki ovat suosituksia, mutta vartenotettavia siitä syystä kun kyseessä on 320 m korkeat voimalat.

Tuulivoimaloihin liittyvien haitallisten vaikutusten lieventämiseksi esitetään voimaloiden sijoittelua mahdollisimman tiiviiksi. Kahden voimalan poistamisella ei katsota olevan vaikutusta ja se lienee ilmeistä, kun tarkastellaan ainoastaan Honkahuhdan hanketta. Museon näkemyksen mukaan YVA-selostuksessa ei kuitenkaan ole tarpeeksi esitetty hankkeen vaikutuksia muihin tuulivoimahankkeisiin, jotka ulottuvat yli 10:n etäisyydelle hankealueesta.

Luvussa 11.3 on esitelty eri sähkönsiirtoreittien eri vaihtoehdot sekä niiden vaikutukset maisemaan. Kaikkien esitettyjen vaihtoehtojen osalta maisemavaikutukset arvioidaan vähäisiksi. Eniten hakkuita ja yhteisvaikutuksia tulisi vaihtoehdossa SVE1. Edellä mainitusta syystä museo ei kannata ko. vaihtoehdon toteuttamista. Sähkönsiirtoon liittyviä ja maisemaan kohdistuvia mahdollisia haitallisia yhteisvaikutuksia voitaisiin YVA-selostukseen mukaan vähentää sähkönsiirron seudullisella/maakunnallisella ohjauksella, mikä museon mielestä olisi erittäin tärkeää. Tärkeää olisi selvittää myös vaihtoehtojen SVE3A ja SVE3B osalta maakaapelointi Perhonjoen kohdalla.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä. Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä

tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan.

Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200-300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa. On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaiikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Hankealueelta löydettiin kaksi metson soidinta, joista toisen arvioidaan häviävän hankkeen toteutuessa. Luke näkee, että soittimet tulisi huomioida paremmin hankkeen jatkosuunnittelussa.

Selostuksessa todetaan myös, että harjoitettava metsätalous pirstoo metsäkuvioita huomattavasti laajemmin kuin tuulivoimalat. Luke huomauttaa, että hankkeen mahdolliset vaikutukset tulevat muiden tekijöiden aikaansaamien vaikutusten lisäksi. Eikä siten vertailu eri tekijöiden välillä välttämättä ole mielekästä tai tarpeellista vaikutusten arvioinnin osalta. Selostuksessa yhteisvaikutuksia alueelle suunniteltavien muiden hankkeiden kanssa arvioidaan huolellisesti.

Selostuksessa todetaan, että luonnonsuojelualueiden ja Natura-alueiden osalta hankkeen yhteisvaikutukset painottuvat metsäpeuran vaellusreitteihin. Kaikkien alueen suunnitteilla olevien hankkeiden toteutuessa täysmääräisesti yhteisvaikutukset kasvavat huomattavasti ja mikäli kaikki suunnitellut hankkeet toteutuvat, ovat vaikutukset todennäköisesti suuria ja kohdistuvat laajemmin Suomenselän populaation Lappajärven pohjoispuoliselle päävaellusreitille. Luke näkee, että tämä riski on olemassa, mutta myös lisääntymisen ei pelkästään vaellusreittien osalta.

Selostuksessa todetaan, että Honkahuhdan hankealue ei metsäpeuravaadinten GPS-panta-aineiston tai vuoden 2024 luontoselvitysten yhteydessä tehtyjen havaintojen perusteella edusta metsäpeuralle erityisen hyvin soveltuvaa vasomisaluetta, mutta hankealueen ympäristössä sijaitsee useampia Natura-alueita, joilla tunnetaan lajin vasomisympäristöjä. Toisin kuin selostuksessa todetaan, Luke huomauttaa, että hankealueelle ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuu vasallisten vaadinten elinympäristömallin (kts. luonnonvaratieto.luke.fi) mukaan metsäpeuralle erinomaisesti soveltuvia lisääntymiselinympäristöjä melko laajastikin (mm. Loukkusaarenneva, Ketunneva, Iso-rahkanneva, Ruokkaanneva).

Natura-alueista Ruokkaanneva sijaitsee hankealueelta n. 1,5 km, Hangasneva-Säästöpiirinneva sijaitsee reilun 5 km etäisyydellä hankealueesta. Molemmissa metsäpeura on suojeluperusteena.

Luke näkee, että metsäpeuralle tärkeille lisääntymisalueille ja erityisesti lisääntymiselle tärkeille Natura2000-alueille tulisi jättää noin 5 km rakentamaton suojavyöhyke, joka perustuu mm. Tolvanen ym. (2023) yhteenvetoon vasovien porovaadinten häiriövasteista.

Metsäpeuran osalta Luke huomauttaa, että yhteisvaikutuksia arvioidessa on tärkeää huomioida se, että metsäpeurakantaa rajoittaa moni tekijä. Elinympäristövaatimukset ovat korkeat, tilankäyttö laajaa ja Suomessa on lajille sopivia lisääntymiselinympäristöjä vähän. Lähes kaikki laadukkaat suoerämaat on jo asutettu, joten levinneisyyskin on melko suppea ja ydinalueillakin kanta on harva verrattuna esim. hirveen samoilla alueilla. Kaikki nykyiset suoerämaalaikut ovat tärkeitä.

Mikäli laadukkaita suoeräkaita menetetään, niitä ei voida kompensoida. Nykyinen peurakannan kasvu ja elinkyky on siis enimmäkseen Suomenselän kannan varassa. Tämä korostaa kaikkien metsäpeuralle tärkeiden Natura-alueiden merkitystä ja niitä ympäröivien soveltuvien alueiden merkitystä metsäpeuran kannalta.

Metsäpeurojen osalta selostuksessa todetaan, että tunturialueilla laadittujen tutkimusten tulokset eivät ole suoraan sovellettavissa metsäympäristöihin, joissa puusto osin peittää näkyvyyttä. Luke huomauttaa, että kyseisillä tutkimusalueilla on myös metsäisiä tunturialueita. Lisäksi Luke näkee, että vaikutusten arvioinnissa on syytä huomioida nykyisten voimaloiden korkeus sekä näkyvyys isoilla avosoilla.

Tärkeillä vaellusreiteillä on myös syytä huomioida sekä hankkeen, että yhteisvaikutusten osalta se, että nykyinen vaellusreitti on valikoitunut ihmisvaikutuksiltaan vähäisimmälle metsäalueelle. Laajasta Pohjois-Amerikkalaisesta tutkimuskirjallisuudesta ei löydy viitteitä siitä, että metsäpeuran tapaiset hirvieläimet (kuten metsäkaribut) hyötyisivät metsäelinympäristöjen rakentamisesta (esim. energiantuotantoa varten), vaan rakentaminen systemaattisesti heikentää elinympäristön laatua alkuperäiseen verrattuna monin tavoin. Vaellukset ja liikkeet aiheuttavat monenlaisia kustannuksia metsäpeuroille, joista yksi on metsäpeurojen riski jäädä liikehtimisten aikana liikenteen uhriksi.

Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Yhteisvaikutusten osalta on tärkeää huomioida, että tämä vaikutus voi kertautua laajalle alueelle rakentuvien voimala-alueiden myötä. Luke huomauttaa, että jos elinympäristöjen laatu ja ympäristön kantokyky heikkenee, voi tuulivoimalla olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin mitä selostuksessa on arvioitu, erityisesti mikäli näillä muutoksilla on vaikutuksia lajien lisääntymiseen.

Lausunnon tiivistelmä

Hankealueella voi esiintyä kaikkia neljää suurpetoa ja hankealueelle voi sijoittua metsäpeuran lisääntymisalueita. Luke näkee, että nykyinen tuulivoimarakentaminen ja sen jatkosuunnitelmat saattavat muodostaa vakavan uhan koko metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle yhdessä muiden muutostekijöiden kanssa. Metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke. Suo- ja metsävaltaisten Natura2000 alueiden sisälle tai läheisyyteen on vältettävä rakentamista teitä, sähkölinjoja tai muita infraa, koska ne heikentävät alueen luontoarvoja erityisesti metsäpeuran näkökulmasta. Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa. Yhden vuoden aineisto on siten altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Metsähallitus

Honkahuhdan suunniteltu tuulivoima-alue sijoittuu Perhontien (valtatie 13) lounaispuolelle Loukkusaarennevan ja Iso-Rahkannevan ojitettomien suoalueiden ympäristöön. Suunnitellulle tuotantoalueelle ei sijoitu valtion luonnonsuojelualueita tai Metsähallituksen Luontopalveluiden hallinnassa olevia, suojeluun varattuja alueita. Alueen ympäristöön sijoittuu kuitenkin useita valtion soidensuojelu- ja luonnonsuojelualueita sekä Metsähallituksen hallinnassa olevia Natura-alueita, joiden suojeluperusteisiin kuuluu mm. metsäpeura.

Metsähallitus toteaa, että tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutuksia käsitellään YVA-selostuksessa laajasti ja vaikutusten arvioinnin tueksi on laadittu useita arviointia tukevia selvityksiä ja mallinnuksia. Metsähallitus kuitenkin katsoo, että erityisesti hankkeen luontovaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia liittyen tehtyjen selvitysten puutteisiin mutta myös muihin alueella vireillä oleviin hankkeisiin, joiden kanssa Honkahuhdan hankkeella voidaan arvioida olevan yhteisvaikutuksia. Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke sijoittuu alueelle, jolla on vireillä samanaikaisesti useita tuulivoimahankkeita ja myös YVA-menettelyssä tarkastellut hankevaihtoehdot tukeutuvat osaan näistä.

Hankevaihtoehdot

YVA-menettelyssä tarkastellaan suunnitellun tuuli- ja aurinkovoima-alueen osalta neljää eri vaihtoehtoa, joissa alueelle toteutetaan 8–10 tuulivoimalaa sekä 210–250 ha laajuinen aurinkovoima-alue. Metsähallitus huomauttaa, että arvioidut hankevaihtoehdot ovat laajuudeltaan hyvin samankaltaisia ja niiden luontovaikutukset ovat tästä syystä todennäköisesti hyvin samankaltaisia. YVA-menettelyssä tarkastellut sähkönsiirtovaihtoehdot SVE1-SVE3 perustuvat joko uuden ilmajohdon toteuttamiseen suunnitteilla olevan Alajärvi-Jylkkä 400 kV voimajohtokäytävän viereen (SVE1) tai liittymiseen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen sähköasemaan (SVE2, SVE3). Metsähallitus huomauttaa, että sähkönsiirtovaihtoehdot SVE2 ja SVE3 perustuvat vahvasti Ahvenlammen tuulivoimahankkeen toteutumiseen. YVA-selostuksessa olisi tästä syystä ollut perusteltua kuvata myös Ahvenlammen hankkeen suunnittelutilanne ja Honkahuhdan riippuvuus sen toteutumisesta.

Metsähallitus toteaa, että Ahvenlammen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan hyväksymisestä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen erityisesti hankkeen metsäpeura- ja Natura-vaikutusten vuoksi. Metsähallitus on omassa valituksessaan korostanut erityisesti Ahvenlammen ja Kokkonevan yhteisvaikutuksia Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueen suojeluperusteena olevaan metsäpeuraan. Metsähallitus huomauttaa lisäksi, että vaihtoehdossa SVE3 esitettyä sähköasemaa ei ole esitetty Ahvenlammen osayleiskaavassa.

Vaikutukset salassa pidettävään lajiin

Metsähallitus toteaa, että Honkahuhdan linnustovaikutusten arviointiin liittyy salassa pidettävä lintulajin osalta puutteita. Puutteet liittyvät ensisijaisesti hankkeen linnustonselvityksessä tehtyihin havaintoihin sekä mahdolliseen reviiriin, joka sijoittuu arvioitua lähemmäs suunniteltua tuotantoaluetta. Vaikutusten arviointia tulee salassa pidettävän lajin osalta tarkentaa. Metsähallitus lausuu hankkeen vaikutuksista lajiin yksityiskohtaisesti lausunnon liitteessä 1 (liite toimitetaan vain viranomaiskäyttöön).

Vaikutukset metsäpeuraan

Honkahuhdan tuulivoimahankkeessa on tehty erillinen metsäpeuraselvitys (Sweco Finland Oy, 2024b). Metsäpeurojen esiintymistä ja liikkumista Honkahuhdan tuotantoalueen ympäristössä on selvitetty olemassa olevan aineiston sekä hankkeen muiden luontoselvitysten yhteydessä tehtyjen metsäpeurahavaintojen perusteella. YVA-selostuksen mukaan metsäpeuran kannalta herkimpiä vasomisalueita ei sijoitu hankealueelle ja tunnetut vasomisalueet sijoittuvat useamman kilometrin etäisyydellä. Metsäpeuraan arvioidaan kohdistuvan hankkeesta kohtalaisia vaikutuksia mahdollisten vaellusreittien muutosten myötä VE1B/VE2B-vaihtoehdoissa ja vähäiseksi VE1A/VE2A-vaihtoehdoissa.

Metsähallitus katsoo, että hankkeen metsäpeuraselvitykseen on koottu olemassa olevaa tietoa tuulivoimarakentamisen vaikutuksista metsäpeuraan, sekä arviointiin liittyvistä epävarmuuksista. Selvityksessä esimerkiksi todetaan tutkimuskirjallisuuteen tukeutuen, että porot pitivät vähintään kolmen kilometrin varoetäisyyden tuulivoimaloihin ympäri vuoden mutta että joissakin tutkimuksissa

vaikutusten on arvioitu ulottuvan jopa 12 km etäisyydelle. Metsähallitus yhtyy arvioinnissa todettuun, että erityisesti vasomisen aikana metsäpeuravaatimet ovat todennäköisesti erityisen herkkiä häiriöille ja että metsäpeurakannan kannalta on keskeistä turvata rauhallisten, lajille soveltuvien elinalueiden riittävyys.

Metsähallitus pitää metsäpeuravaikutusten arvioinnin puutteena sitä, ettei tietoa metsäpeuran kesäaikaista esiintymistä tuotantoalueen ympäristössä ole YVA-menettelyn yhteydessä tarkennettu. Metsähallitus on hankkeen YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa todennut, että koska Luonnonvarakeskuksen pantapeura-aineisto ei ole kattava, on metsäpeuran potentiaaliset kesäelinalueet syytä kartoittaa myös maastossa. Metsähallitus huomauttaa, että metsäpeuraselvityksen mukaan alueella tehtiin hankkeen luontoselvityksissä myös kesäaikaisia metsäpeurahavaintoja, jotka voivat viitata lajin lisääntymiseen.

Metsähallitus toteaa, että hankealueen pinta-alasta merkittävä osa on ojittamatonta aapasuota (mm. Loukkusaarenneva). Kuten metsäpeuraselvityksessä todetaan, hankealueelle sijoittuu nykyisin metsäpeuran vasanhoitoympäristöjen kannalta potentiaalisia elinympäristöjä. Hankkeen vaikutusten arviointi perustuu kuitenkin oletukseen, että vasanhoitoalueet sijaitsevat kauempana tuotantoalueesta. Tätä oletusta Metsähallitus pitää puutteellisesti perusteltuna. Metsähallitus huomauttaa, että metsäpeuran kesäaikaista esiintymistä on mahdollista pyrkiä arvioimaan olemassa olevan aineiston (pantapeura-aineisto, ennustekartta ym.) ohella myös mm. riistakameroiden, droonien tai ilmakuvatarkastelujen perusteella. Menetelmiä on käytetty mm. Kokkolan Pihtinevan tuulivoimahankkeen metsäpeuraselvityksessä (EPOELY/2583/2022).

Honkahuhdan tuotantoalue ja sen eteläpuoliset, Porasen ympäristön suo- ja metsäalueet (mm. Ruokkaannevan, Hötölamminnevan ja Patanajärvenkallion Natura-alueet) ovat yksi tärkeimmistä Suomenselän metsäpeurakannan vaelluksenaikaisista kerääntymä- ja levähdysalueista, jonka kautta metsäpeuroja liikkuu kevät- ja syysvaelluksen aikana. Metsäpeuraselvityksessä todetaan, että valtaosa GPS-lähettimillä merkityistä metsäpeuravaatimista vaeltaa talvehtimisalueilleen Lappajärven pohjoispuolelta. Metsähallitus katsoo, ettei pelkkien tuulivoimaloiden vaikutusta metsäpeuraan ole mahdollista arvioida vähäiseksi ottaen huomioon em. kirjallisuusviitteet koskien metsäpeurojen välttelykäyttäytymistä tuulivoimaloista.

Vaikka aurinkovoima-alueiden aitaaminen aiheuttaa mahdollisesti suoraa estevaikutusta alueen kautta liikkuville metsäpeuroille, tulevat jo tuulivoimalat ja niiden edellyttämät oheisrakenteet todennäköisesti aiheuttamaan mm. häiriövaikutusta metsäpeuroille. Myös vaihtoehtojen VE1a/VE2a metsäpeuravaikutukset tulisi Metsähallituksen näkemyksen mukaan arvioida vähintään kohtalaisiksi.

Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanke sijoittuu alueelle, jolle on jo aiemmin kaavoitettu merkittäviä tuulivoimahankkeita. Metsähallitus katsoo, että laaditussa metsäpeuraselvityksessä tunnistetaan asiantuntevasti hankkeiden yhteisvaikutukset. Metsäpeuraselvityksessä todetaan, että "Honkahuhdan tuotantoalueen välittömään läheisyyteen sijoittuu useita tuulivoimahankkeita, jotka toteutuessaan tulevat todennäköisesti merkittävästi vaikuttamaan metsäpeuran esiintymiseen. Vaikka häviävä metsämaa ei kuuluisi metsäpeuran vasomis- tai talvehtimisalueisiin, on useiden hankkeiden aiheuttama estevaikutus sekä kumulatiivinen häiriövaikutus melun, välkkeen ja voimaloiden näkymisen vuoksi mahdollisesti huomattava. Yhteisvaikutuksien arviointiin ei ole tueksi tieteellisiä julkaisuja tai ennakkotapauksia, joten vaikutukset voivat olla vähäisempiä tai merkittävämpiä".

Metsähallitus katsoo, että Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden merkittävimmät yhteisvaikutukset voivat aiheutua tiedossa olevista hankkeista erityisesti Ahvenlammen, Kokkonevan ja Patanan hankkeiden kanssa. Toteutuessaan em. hankkeet muodostavat käytännössä yhtenäisen tuulivoima- ja aurinkovoima-alueen metsäpeuran kannalta merkittävien

lisääntymisalueiden (ml. Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alue) ja Porasen kerääntymäalueen väliin. Metsähallitus toteaa, että hankkeiden yhteisvaikutukset tulevat osaltaan kohdistumaan myös läheisiin Natura-alueisiin (Hangasneva-Säästöpiirinneva, Ruokkaanneva, Patanajärvenkangas), koska metsäpeura kuuluu em. Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Metsähallitus lausuu hankkeiden yhteisvaikutuksista Natura-alueisiin Natura-arvioinneista antamassaan lausunnossa.

Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin, Natura 2000 -alueisiin, luonnonsuojeluohjelmien kohteisiin ja muihin luonnonympäristön arvoalueisiin

YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu luonnonsuojelulain (35 §) mukainen Natura-arviointi Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutuksista Ruokkaannevan, Patanajärvenkankaan ja Hangasneva-Säästöpiirinnevan Natura-alueisiin (Sweco Finland Oy, 4.3.2025 ja 28.2.2025). Metsähallitus lausuu Natura-arvioinneista erillisessä lausunnossa.

LIITE

Seinäjoen museot

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on 11.3. 2025 pyytänyt Seinäjoen museoilta lausuntoa Perhon Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksesta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tutkitaan seuraavanlaisia vaihtoehtoja (VE):

- VEO: Hanketta ei toteuteta
- VE1a: Toteutetaan hanke, jossa 10 tuulivoimalaa
- VE1b: Toteutetaan hanke, jossa 10 tuulivoimalaa ja enintään 250 ha aurinkovoima-alue
- VE2a: Toteutetaan hanke, jossa 8 tuulivoimalaa
- VE2b: Toteutetaan hanke, jossa 8 tuulivoimalaa ja enintään 210 ha aurinkovoima-alue.

Suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden yksikköteho on enintään 14 MW. Voimaloiden napakorkeus on enintään 230 m ja roottorin halkaisija enintään 230 m kuitenkin niin, että kokonaiskorkeus, eli lavan ylin pyyhkäisykorkeus, on enintään 320 m. Hankealue sekä kaikki tarkasteltavat sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat Keski-Pohjanmaan alueelle. Tästä syystä Seinäjoen museot lausuu hankkeen maisemavaikutuksista tuulivoiman osalta.

Maisemavaikutusten arviointia varten on tehty näkyvyysalueanalyysi, jonka avulla on tarkasteltu tuulivoimaloiden näkyvyyttä maisemassa aina yli 30 kilometrin etäisyydelle saakka. Hankkeessa on huomioitu, että vuonna 2016 laadittu Ympäristöministeriön opas maisemavaikutusten arviointiin tuulivoimarakentamisessa on vanhentunut voimaloiden koon osalta. Hankkeen selvityksissä onkin sovellettu vanhentuneen oppaan uloimpia etäisyyksiä vaikutusten arviointiin. Vanhemman oppaan etäisyysvyöhykkeet olivat sovellettavissa 200 metriä korkeille tuulivoimaloille. Päivitetty versio Ympäristöministeriön oppaasta ilmestyi vuoden 2024 lopulla ja siinä todetaan, että yli 300 metriä olevien voimaloiden teoreettinen maksiminäkyvyysalue on jopa 40 kilometriä. Tästä syystä on huomioitava, että voimaloiden näkyvyys on mahdollisesti jonkin verran esitettyä merkittävämpi. Voimalat on mallinnettu näkyvyysalueanalyysissä 320 m korkeina, joka vastaa niiden oikeaa suunniteltua kokonaiskorkeutta. Tämän lisäksi on laadittu havainnekuvia, joiden avulla voidaan arvioida sekä lähi- että kaukomaisemaan kohdistuvia vaikutuksia. Etelä-Pohjanmaan puolelta on valikoitu kolme kuvauspistettä: Tuomalan uimaranta Sääksjärven maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella sekä Vimpelin koulu (tarkoittaa mahdollisesti Rantakylän koulua) ja Lappajärven venesatama Lappajärven kulttuurimaisemien maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Sekä näkyvyysalueanalyysissä että havainnekuville on otettu huomioon yhteisvaikutukset muiden alueella jo toiminnassa olevien tai suunnitteilla olevien voimalahankkeiden kanssa.

YVA-selostuksessa todetaan, että esimerkiksi kaukovaikutusalueen avoimiin järvimaisemiin kohdistuvat maisemavaikutukset ovat vähäisiä. Kohtalaisia ja pääosin paikallisia vaikutuksia kohdistuu myös esimerkiksi Sääksjärven maisema-alueelle, Lappajärven kulttuurimaisemiin ja Sääksjärven kyläalueelle. Museo katsoo, että Etelä-Pohjanmaan osalta YVA-selostus on hyvin toteutettu ja riittävä.

Museo pyytää tarkistamaan YVA-selostuksen sivun 182 viimeisen kappaleen ja siinä viitatus kuvan 66 sivulla 183. Sivun 182 tekstissä kuvataan Vimpelin Kangastiellä sijaitsevaa entistä suksitehdasta, jonka alueella pesäpallomuseo on aiemmin sijainnut. Kuvassa 66 on osoitteessa Patruunantie 17 sijaitseva entinen Osuuskaupan rakennus, jonne pesäpallomuseo on siirtynyt vuonna 2022.

Suomen Erillisverkot

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

KARTTA

Hanke sijoittuu Perhon Honkahuhdan alueelle, Perhon kunnan luoteisosaan. Hankealue rajautuu Vimpelin ja Vetelin kuntarajoihin. Perhon keskustaajama sijaitsee noin 10 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen kaakkoispuolella. Vetelin taajamaan etäisyyttä on lähimmillään noin 25 kilometriä ja Vimpelin taajamaan noin 15 kilometriä. Hankealueen pinta-ala on noin 3 400 ha ja alueelle suunnitellaan enintään 10 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden yksikköteho olisi enintään 14 MW, roottorin halkaisija enintään 230 m ja kokonaiskorkeus enintään 320 m. Suunnitellun aurinkovoima-alueen teho on enimmillään noin 260 MWp. Aurinkopaneelikenttiä on enimmillään 10 kpl, ja niiden yhteenlaskettu pinta-ala on 250 ha.

Olemme havainneet että, tuulivoimayhtiöillä sekä kuntapäättäjillä on systemaattinen luonnoneliöstön sekä luonnonarvojen voimakas heikentäminen käynnissä vihreän siirtymän hankkeissa. Suhteellisen kevyin selvityksin vähätellään ja vesitetään jo olemassa olevaa tutkimustietoa. Voittoa tavoitellaan lyhytnäköisesti ymmärtämättä seurauksia ja aiheuttaen lajikatoa.

SLL Pohjanmaan piiri toteaa, että Perhon kunnan tulee saavuttaa myös muita tavoitteita kuten, vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa elinympäristöjen tilaa sekä edistää ekosysteempalveluja, hiilensidontaa, vesiensuojelua ja muuta ilmastonmuutokseen liittyvää hillintää sekä sopeutumista. SLL Pohjanmaan piiri muistuttaa, että uusi luonnonsuojelulaki astui voimaan 1.6.2023. LSL:n 7 §:n varovaisuusperiaatteen (EU:n varautumisperiaate) mukaan lain mukaisessa päätöksenteossa on kiinnitettävä huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen uhkaan. Suomen biodiversiteettipolitiikka pohjaa kansalliseen biodiversiteettistrategiaan ja toimintaohjelmaan. Strategiassa huomioidaan kansallisten tavoitteiden lisäksi YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tavoitteet sekä EU:n biodiversiteettistrategia.

Katomme, että tämä kohde tulee säästää luonnolle tuulivoiman "No go" -alueena. Kun maankäyttö painottuu voimakkaasti energiarakentamiseen, tulee tarkastella tasapainoa luonnontilaan jäävien alueiden välillä. Kuinka monta prosenttia Perhon kunnalla on suojelualueita lukuun ottamatta Salamajärven kansallispuistoa?

KARTTA

Tutkimusalueelta löydettiin yhteensä 58 arvokasta luontokohdetta, joista 52 täyttää metsälain 10 § mukaiset kriteerit. Niistä 38 on Metsäkeskuksen rajaamia lakikohteita (Metsäkeskus 2023), joten 14 kohdetta tulisi rajata ML 10 § mukaisiksi kuvioiksi. Lisäksi hankealueella on yksi vaarantunut ja viisi erittäin uhanalaista luontotyyppiä, jotka ovat arvoluokituksessa 2 (taulukko 1). Suurin osa kohteista

on ojittamattomia aapasaita, jotka muodostavat merkittäviä suokokonaisuuksia. Nämä suot ovat myös osittain soidensuojeluohjelman täydennysehdotuksessa.

Linnusto

Pesimälinnustoselvityksessä tutkimusalueelta löydettiin yhteensä 69 pesivää lintulajia. Lajistoon lukeutuu peräti 33 huomionarvoista lajia, joista kahdeksan on EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeja, 12 Suomen erityisvastuulajeja, kaksi valtakunnallisessa uhanalaisuusluettelossa erittäin uhanalaista hömötiainen ja viiriäinen. Lisäksi havaittiin kahdeksan vaarantunutta ja yhdeksän silmälläpidettävää sekä kaksi alueellisesti uhanalaista lajia. Selvityksessä todettiin myös, että alueella pesii hyvin runsaasti hyvin monipuolista ja vaateliasta suolajistoa runsaasti, kuten riekko, kapustarinta, pikkukuovi ja liro.

KARTTA

”Loukkusaarennevan ja Iso-Rahkanevan suokokonaisuudet on luokiteltu vuonna 2013 maakunnallisesti arvokkaiksi linnustokohteiksi (MAALI). Rauhakankaannevaa ei kuitenkaan ole rajattu MAALI-kohteeksi” Tämä alue on linnustollisesti arvokas, joka tulee nimetä virallisesti MAALI-alueeksi, ennen kuin se pirstoutuu. Kevätmuuton seurannassa havaintopaikan yhteislentomäärä oli 80 tunnin aikana 5 277 yksilöä, joista lähes kaikki lensivät hankealueen kautta. Osa linnuista lensi riskikorkeudella tämä lisää törmäysriskiä merkittävästi. Syysmuuton seurannan aikana kirjattiin yhteensä 14 426 lentoa, hankealue on suhteellisen vilkas syysmuuttoreitti. Tuulivoimaa ei tule rakentaa lintujen muuttoreiteille.

Kohdassa 279/482 todetaan seuraavaa: ”Uhanalaisen salassa pidettävän lajin herkkyyks on korkea. Honkahuhdan tuulivoimapuiston aiheuttamien muutosten suuruusluokka kyseiseen salassa pidettävään lajiin arvioidaan molemmissa vaihtoehtoissa VE1 ja VE2 vähäiseksi heikentäväksi. Vaikutusten merkittävyys arvioidaan molemmissa hankevaihtoehtoissa vähäiseksi. Hankkeesta aiheutuu kuitenkin lajille törmäysriskin lisäksi este- ja häirintävaikutus, mikä vähentää lajin pesintään ja ravinnonhankintaan soveltuvaa aluetta etenkin, jos Honkahuhdan lähialueelle on muodostumassa uusi pari. Yhteisvaikutukset alueen muiden suunnitteilla tai olemassa olevien tuulivoimapuistojen kanssa ovat kohtalaiset kielteiset salassa pidettävälle uhanalaiselle lajille.”. Kysymme, jos tälle salassa pidettävälle lajille aiheutuu tuulivoimalaan törmäyksen johdosta haitta tai kuolema, kenelle osoitetaan lasku tästä haitasta aiheutuneista kustannuksista? Haluamme myös tietää kuka korvaa valtiolle kuolleen eläimen arvon? Sama koskee myös metsäkanalintuja sekä muitakin lintulajeja, joilla on törmäysriski olemassa.

Törmäysriskimallinnus on tehty vain tuulivoiman osalta, aurinkovoimaa ei ole huomioitu lainkaan mallinnuksessa. Tulee ottaa huomioon, että törmäysriki voi moninkertaistua, koska hankealueen aurinkovoimalat ympäröivät tuulivoimaloita. Aurinkovoimalat aiheuttavat heijastusvaikutusta, jolloin linnut voivat luulla niitä vesistöiksi. Törmäysriskimallinnus on puutteellinen, mallinnuksessa tulee huomioida myös aurinkovoimalat ja tehdä mallinnus tältä pohjalta uudelleen.

Eliöstö

Liito-oravan, viitasammakon, lepakoiden osalta selvitykset tulee tehdä oikea-aikaisesti sekä kartoittaa useampana vuotena, että saadaan tarkka kuva niiden elinpiireistä ja muuttoväylistä. Pelkkä yhden kauden tai muutaman päivän selvitykset eivät ole riittävän kattavia. Vuosittainen vaihtelu elinpiireillä tai reviireillä voi olla suurta. LSL 78§ todetaan, että tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- ja levähdysalueita ei saa heikentää. Kohdassa 283/482 kuitenkin todetaan selvästi seuraavaa: ”Tuulivoimala numero 3 sijaitsee 100 metrin päässä ja itäisempi aurinko voima-alue rajautuu viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan Vinnoolinnevalla. Kyseisen Vinnoolin nevalle sijaitsevan lisääntymis- ja levähdyspaikan on kuitenkin todettu viitasammakkoselvityksessä olevan luonteeltaan hieman epäselvä ja haasteellinen, sillä selvitysajankohtana soidin oli käynnissä

ja laji esiintyi alueella, mutta vesiä pumpattiin turvetuotantoon liittyen pois alueelta soidinhuipun jälkeen suon kuivattamiseksi, joten kyseisen soidinpaikan pysyvyyden ja säilymisen tilanne on epäselvä”.

Tämän hankkeen toteutumisen myötä kaikki eliöiden reviiri- ja esiintymisalueet tulevat heikentymään tai katoamaan, joten hanketta ei tule toteuttaa. Lähistölle toteutetut hankkeet ovat pirstoneet, jo liikaa eliöiden reviiri- ja esiintymisalueita. Luonnolle tulee jäädä oma tila.

Metsäpeura

KARTTA

Metsäpeuroja esiintyy hankealueella runsaasti ja laji on elinvoimainen ainoana maailmassa Suomessa. Metsäpeura on porojen tapaan häiriöherkkä laji, joten tuulivoimaloiden sijoittamista sen esiintymisalueelle tulee välttää ja odottaa tarkempia tutkimuksia. Metsäpeuran on todettu välttelevän ihmisen rakennelmia, sorateitä ja sähkölinjoja. Hankkeiden toteutuessa metsäpeuran vasomis- ja vasanhoitoalueille kohdistuu häiriöitä ja kielteiset vaikutukset saattavat nousta merkittäviksi. Arvioinnin johtopäätös kuitenkin on, ettei vielä pystytä arvioimaan, missä määrin tuulivoimarakentaminen johtaa metsäpeuran kannalta käytettävissä olevan elinympäristöjen vähenemiseen. On ilmeistä, että vaikutukset ovat erittäin kielteiset, koska ei voida realistisesti arvioida tuulivoimaloiden yhteisvaikutuksia. Joten ennen päätösten tekoa on perusteltua odottaa meneillään olevan LUKE:n tutkimustuloksia tuulivoimarakentamisen vaikutuksista metsäpeuran elinympäristöön. Tässä tulisi erityisesti noudattaa ns. varovaisuusperiaatetta ja olla rakentamatta tuulivoimaa metsäpeuran esiintymisalueille niin kauan kunnes saadaan enemmän tutkimustuloksia metsäpeurasta.

Hankkeiden yhteisvaikutukset eliöstölle

Näiden hankkeiden suurin puute on, että niiden yhteisvaikutuksia ei ole lainkaan arvoitu eliöstöön tai ne on kuitattu vähäisiksi. Perhon lähialueelle on suunnitteilla satoja tuulivoimaloita, jolloin niiden yhteisvaikutukset eliöstöön (metsäpeura, päiväpetolinnustot, pöllöt, metsäkanalinnustot, suurpedot) ovat tuhoisat. LUKE:ssa (prof. Anne Tolvanen ja tutkija Antti Paasivaara) on meneillään laaja tutkimus tuulivoimarakentamisen vaikutuksista metsäpeuran ja metsäkanalintujen elinalueisiin. Ensimmäiset tulokset näistä saadaan vasta kuluvan vuoden aikana. Kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden mukaan 2/3 metsäkanalinnuista välttävät tuulivoima-alueita ja muuttavat muualle. Myös arviointiselostuksessa todetaan, että linnut väistävät ja muuttavat muualle. Herää kysymys, mihin nämä muuttavat, kun lähialueet ovat täynnä tuulivoimaloita.

KARTTA

Tutkimuskirjallisuuden mukaan myös metsäpeura väistää rakennettua ympäristöä. Tutkija Antti Paasivaara on todennut, että nykyisellä tuulivoimarakentamisella metsäpeurakanta Keski-Pohjanmaalla ja Suomenselällä romahtaa ja ne muuttavat takaisin Kainuuseen, josta ne onnistuneilla siirtoistutuksilla saatiin tänne.

Tuoreen SYKE:n tutkimuksen mukaan eläimet ovat stressaantuneempia tuulivoimaloiden lähellä kuin elinympäristöissä, joissa ei ole tuulivoimaa. Luonnonvarakeskuksen (Luke) ja neljäntoista tuulivoimayhtiön yhteishankkeessa ”Metsäeläinten esiintyminen ja elinympäristöjen käyttö tuulivoimaloiden lähialueilla (WINDLIFE)” vuosina 2023–2027 tullaan selvittämään tuulivoiman vaikutuksia suteen, metsäpeuraan ja maakotkaan sekä poronhoitoon ja poronhoidon kustannuksiin, joten tieto tuulivoiman vaikutuksista on tulevaisuudessa lisääntymässä. Näitä tutkimustuloksia tulisi odottaa ennen laajamittaista tuulivoiman rakentamista.

Kohdassa 277/ 482 todetaan seuraavaa: ”Usean tuulivoimapuiston aiheuttamat yhteisvaikutukset samalla seudulla ulottuvat yksittäistä puistoa laajemmalle. Laajemmat vaikutukset ilmenevät

pesimälinnustolle laajemmin tapahtuvana elinympäristöjen häviämisenä ja muuttumisena sekä laajempaan pesinnän aikaisena häirintänä. Uhanalaisten lintujen uhanalaistumisen syiksi Suomessa on todettu ensi sijassa ojitus ja turpeenotto, ilmastonmuutos, metsätaloustoiminta, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen, lahoppuun väheneminen sekä häirintä ja liikenne.

Laajamittaiset elinympäristömuutokset ovat vakava uhka erityisesti metsäkanalinnuille, petolinnuille ja soiden linnustolle, jolloin on oleellista tarkastella yhteisvaikutuksia erityisesti kyseisiin lajiryhmiin. Metsäkanalinnuilla elinympäristömuutokset saattavat heikentää soidinpaikkoja, petolinnuilla uhkana on pesimäalueiksi soveltuvien rauhallisten metsäkuvioiden häviäminen ja suolinnustolla mahdolliset ojitukset sekä rakentamisen aiheuttama häiriö saattavat uhata onnistunutta pesintää”. Edellä mainittu lainaus myöntää, että tuulivoimarakentaminen aiheuttaa ja edistää luontokatoa. Selostuksessa todetaan myös, että ”metsätalous pirstoo metsäkuvioita huomattavasti laajemmin kuin tuulivoimalat”. Väite on harhaanjohtava koska, tuulivoimalapaikalle syntyy pysyvä metsäkato, kun puolestaan talousmetsä uudistetaan.

KARTTA

Suojavyöhykkeet

Suojavyöhykkeiden tulee olla riittävän laajat, vähintään 10 kertaa voimaloiden siipien pyyhkäisykorkeus seuraaviin kohteisiin nähden

- luonnonsuojelualueista
- Natura-alueista
- soidensuojelualueista
- pohjavesialueesta
- viheryhteyskäytävistä
- virkistysalueista

Tuulivoimaa ei tule kaavoittaa pohjavesialueelle, koska sen vaikutuksia pohjavesiin ei ole vielä tutkittu. Pohjavesialueita koskee YSL §17 pohjaveden pilaamiskielto. Kunnan kaavoitus tulee toteuttaa siten, että kuntaan jää riittävästi luontoalueita, jotka jätetään kaavoittamatta. Kaavoituksen tulee edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Miten Perhon kunta vastaa luontokadon pysäyttämistä? Toteamme, että ”helpot paikat” on jo rakennettu vuosia sitten ja luonnonympäristön kantokyky ylittyy nyt monin paikoin, koska yhteisvaikutuksia ei voida huomioida realistisesti.

Mikromuovi

Ruotsin tutkimuksissa tuulivoimalat ovat olleet kooltaan pienempiä ja niiden sijoituspaikka sekä ilmanala vaikuttaa siihen, miten tuulivoimaloiden lavat kestävät rasitusta. Suomessa mikromuovien leviämistä ei ole tutkittu energiarakentamisen yhteydessä. Tästä tulisi tehdä tutkimusta ja noudattaa siihen saakka varovaisuusperiaatetta, kunnes saadaan lisää tutkimustietoa. Mikromuovien leviäminen ympäristöön on yksi pahimmista piilohaitoista, joita tuulivoimarakentamiseen liittyy. Tuoreen saksalaisen tutkimuksen, Windkraft und unbekannte Auswirkungen auf die Umwelt (29.1.2025) mukaan yhden tuulivoimalan lavat voivat tuottaa jopa 30– 150 kg mikromuovia vuodessa. Norjalainen tutkimus (Leading Edge erosion and pollution from wind turbine blades, 8.7.2021) puolestaan osoittaa, että kun lavan pituus ylittää 60 metriä, kasvaa lapojen eroosio-ongelma eksponentiaalisesti.

Eroosiota tapahtuu, kun lavat altistuvat jatkuvasti vaativille sääolosuhteille, kuten UV-säteilylle, tuulelle, rakeille, jäälle, rankkasateelle ja lämpötilavaihteluille. Lisäksi ne keräävät hyönteisiä ja

joutuvat alttiiksi jopa salamaniskuille. Etenkin lapojen etupintaan kohdistuu kulutusta ja siksi ne vahvistetaan aineilla, jotka sisältävät ”ikuisuuskemikaalien” PFAS-yhdisteitä ja bisfenoli A:ta (BPA), jotka ovat tutkitusti ympäristölle ja terveydelle haitallisia. Mitä korkeammalla lavat pyörivät, sitä laajemmalle näistä irtoavat aineet leviävät. Tuulivoimaloiden mikromuovipäästöt ovat vakava ja kasvava ympäristöongelma, jota ei voida enää sivuuttaa.

Haittakasvit

Maankäytön kiihtyessä haittakasvien leviämiskasvi on hallitsematon uhka varsinkin luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeillä alueilla sekä suojelualueiden reunoilla. Rakentaminen vaatii suurien maamassojen siirtämistä ja vaihtoa. Haittakasvit kulkeutuvat työkoneiden renkaiden mukana alueelle tämä on otettava huomioon. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen ((EU) N:o 1143/2014) ja laki haittakasveista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015). Energiatoteutusalueiden rakennuttaja tulee velvoittaa, ettei käytetä saastuneita maamassoja alueilla. Toimijoille tulee asettaa usean vuoden seuranta- ja torjuntavelvoite haittakasveille. Tuulivoimaloiden ympäristöjä on saatettu käsitellä jopa kasvinsuojeluaineilla, jotta ehkäistään kasvien kasvaminen. Tämä käytäntö aiheuttaa ympäristön pilaantumiskasvin. Varsinkin vesistöjen ja pohjavesialueiden lähellä kasvinsuojeluaineiden käyttö tulee kieltää. Kasvinsuojeluaineet vaikuttavat ympäröivän kasvillisuuden lisäksi myös riistaan sekä muihin eläimiin.

Melu ja asukkaat

Melua tulee mallintaa eri sääolosuhteissa ja eri vuoden aikoina, jotta saadaan selville merkityksellisen sykin määrää. Se tulee ilmi vain tietynlaisissa sääolosuhteissa ja vuodenaikoina. ”Ympäristömelu taipuu aina kylmemmän ilman suuntaan, eli päivisin tuulivoimalan säteilevä ääni taipuu tavallisesti ylöspäin, koska ilmanlämpötila pienenee mentäessä ylöspäin. Yöaikana tilanne on toinen syyskesällä, syksyllä ja talvella, koska maanpinnan lämpötila on alhaisempi kuin ylempänä. Tällöin tuulivoimaloiden säteilemä ääni kaartuu alaspäin ja voi olla olennaisesti voimakkaampaa kuin päivällä.” (VTT:n entinen johtava tutkija ja äänenhallintaryhmän ryhmäpäällikkö Hannu Nykänen)

Jos aiotte jatkaa hankkeen valmistelua, tulee sen melumittaus toteuttaa autenttisissa olosuhteissa jo rakentuneilla alueilla. Lisäksi tulee ottaa huomioon yhteismeluvaikutus ja vaikutukset herkkien kohteiden eli asutuksen, avoimien pelto-, suo- ja vesialueiden maisemaan ja äänimaailmaan. Lisäksi melupäästön lähtöarvoihin tulee lisätä 5dB:n sanktio. Tuulivoimaloiden välinen etäisyys tulee olla riittävän pitkä. Liian lähelle toisiaan tuulen yläpuolella oleva voimala vaikuttaa voimakkaasti tuulen alapuolella olevan voimalan toimintaan. Seurauksena voi olla sekä voimalan tuottaman sähkötehon pieneneminen että pienitaajuuden melun ja infraäänien säteilyn voimakkuuden lisääntyminen. Hankealueiden läheisyys lisää melua ja yhteisvaikutuksia.

Ekologinen kompensatio

Perhon Tuuli Oy hanketoimijan olisi syytä esittää vapaaehtoisesti luonnonsuojelulain mukaisia ekologisia kompensatiotoimia tai muita luontohyvytystoimia. Vastuullinen hanketoimija esittää kompensatiotoimia. Perhon kunnan olisi myös syytä ottaa tämä asia esille kyseisen hanketoimijan kanssa. Me SLL Pohjanmaan piiriltä olemme nostaneet esiin ekologisen kompensaation sekä luontohyvytyksen monen hankkeen yhteydessä ja käyneet keskustelua hyvin tuloksin. Jos alueelle kaavoitetaan ja rakennetaan, tulee sen maankäyttö kompensoida riittävän laajasti ekologisen kompensaation keinoin, ennallistamalla samalta seudulta laajoja metsäelinympäristöjä tai soita, joita häviää tuulivoiman alle.

Kompensaatioalueen tulee olla laajempi kuin hankealueen, koska luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemien laatu heikkenee merkittävästi rakennusvaiheessa tuulivoima-alueella, eikä se palaudu koskaan entiselleen. Ekologista kompensatiota ei ole pelkkä puiden istutus, eikä paikallisten yhdistysten tukeminen tai nuotiopaikkojen rakentaminen. Huomautamme vielä, että

maanvuokrasopimuksiin tulee kirjata velvoite, että hanketoimija perustaa purkurahaston ja maksaa voimalan sekä perustusten purkukustannukset sekä alueen ennallistamisen.

Lopuksi

SLL Pohjanmaan piirin mielipide on, että nykyiset biodiversiteettitavoitteet, jotka koskevat myös Perhon kuntaa ovat tuulivoimantuotannon kanssa selkeästi ristiriidassa keskenään. Siksi tämä alue tulee jättää rakentamatta tuulivoimantuotannolle, jotta voidaan tehdä korjausliike.

Lisäksi kysymme:

- Mihin tätä hanketta tarvitaan?
- Mihin tällä alueella tuotettu sähkö on tarkoitus myydä?
- Mistä voimaloihin ja tiestöön tarvittava maa-aines tullaan hankkimaan kestävästi?
- Mikä on hankealueelta poistettavan puuston määrä? Kohteesta tulee tehdä koko elinkaaren aikainen hiilitaselaskelma, eikä pelkkiä suppeita hiilinielulaskemia.
- Miten varmistetaan tämän hankkeen vaikutusten puolueeton arviointi?

SLL Pohjanmaan piiri muistuttaa, että vihreä/puhdas siirtymä on muutos kohti kestävästä taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen. Se nojaa kiertotalouteen ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin. Siirtymä onnistuu vain, kun ilmaston rinnalla huomioidaan muut ympäristö- ja luontovaikutukset. Tämä on usein unohtunut vihreän/puhtaan siirtymän kiihtyessä. Globaaleja ilmastopäästöjä ei voida vähentää pelkästään tuulivoimarakentamisella Suomessa. Vihreää eli kestävästä siirtymää tulisi energiatalouden puolesta tarkastella alueellisesti. Sekä tuotantoa että kulutusta tulee kohtuullistaa ja energiaa tuottaa paikallisia vahvuuksia korostaen.

”Luontohaittamaksulla, maankäytönmuutosmaksulla tai rakentamista ja muuta maankäyttöä koskevalla velvoittavalla ekologisella kompensatiolla voitaisiin toteuttaa ”aiheuttaja maksaa” -periaatetta ja hillitä luontohaittojen syntymistä ja siirtää maankäytön luontovaikutuksista syntyvää kustannusrasitusta niille toimijoille, jotka ovat vastuussa luonnon tilan heikentämisestä.”
Luontopaneeli 2023

SLL:n Pohjanmaan piirin alueelle (vanha Vaasan lääni) on yksistään suunnitteilla arviolta noin yli 6.000 maatuulivoimalaa. Varsinkin tuulivoimarakentamisen ala on ylikuumentunut paikoin pahasti. Katsomme ettei Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimahanketta tule jatkaa ja toteuttaa, ainoa vaihtoehto on VE0.

Suomenselän lintutieteellinen yhdistys

Hankealue sijaitsee Keski-Pohjanmaan eteläosassa lähellä Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntia. Tämä ns. Suomenselän vedenjakajan seutu on maakotkan esiintymisen painopistealueita Suomen keskiosissa. Maakotka (*Aquila chrysaetos*), uhanalaisuusluokitus ”vaarantunut” (VU), on rauhoitettu ja erityissuojeltu lintudirektiivin I-liitteen laji. Tämän johdosta maakotka tulee ottaa erityisesti huomioon arvioitaessa alueen soveltuvuutta tuulivoimalle. Tuulivoimaloiden sijoittelussa on huomioitava hankealueen ja lähiympäristön reviirit. Tuulivoimaloiden sijoittelulle yleensä on oltava edellytyksenä tarkat tiedot maakotkien pesäpaikoista (ml. vaihtopesät).

Lisäksi hankealue sijaitsee MAALI-alueen (maakunnallisesti merkittävän lintualueen), Loukkusaarenneva-Iso-Rahkanen ympärillä. Alue on suurten avosoiden muodostama kokonaisuus, ja sillä on arvokas suolinnusto. Alueen arvoa heikentää, jos se ympäröidään tuulivoimaloilla.

Aivan valtatie 13:n toisella puolella on Ahvenlammen tuulivoimahankealue. Käytännössä Honkahuhta, Ahvenlampi ja Ahvenlammen kaakkoispuolella oleva Kokkoneva tulisivat muodostamaan yhden yhtenäisen ja laajan tuulivoima-tuotantoalueen, joka supistaisi merkittävästi tuulivoimarakentamiselle herkkien uhanalaisten lintulajien elinympäristöä.

Jo saamamme linnustoselvitysaineiston perusteella nykyinen Honkahuhtan alue soveltuu erityisen huonosti tuulivoimarakentamiseen lukuisten päiväpetolintuhavaintojen johdosta. Tuulivoimalat, jos eivät aiheutakaan sanottavaa törmäysriskiä tarkkailuhavaintojen pohjalta tehdyn mallinnuksen perusteella, heikentävät päiväpetolintujen ravinnonhankintamahdollisuuksia, koska linnut joutuvat välttelemään niitä.

Lisäksi linnustoselvitysaineistossa ei ole huomioitu sitä, että itse hankealueella on suuren päiväpetolinnun ydinreviiri. Tämän osalta puuttuu mm. törmäysmallinnus. Reviirin tiedot ovat saatavissa viranomaisrekisteristä.

Edellä esiin tuodun perusteella katsomme, että ainoa kyseeseen tuleva vaihtoehto on VE0, eli hanketta ei toteuteta.

Telia

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa voimaloiden sijoituksista, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalouspalvelut

Perhon Tuuli Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Keski-Pohjanmaalle, Perhon kunnan Honkahuhtan alueelle. Hankealueen pinta-ala on yhteensä noin 3 400 hehtaaria ja alueelle suunnitellaan enintään 10 tuulivoimalaa. Osana hanketta selvitetään mahdollisuuksia rakentaa aurinkovoima-alueita hankealueen sisällä. Aurinkovoiman tuotantoalueet sijoittuisivat lähtökohtaisesti käytöstä poistuville turvetuotantoalueille ja pelloille. Aurinkovoimarakentamiseen käytettävä maa-ala on enintään 250 hehtaaria. Hankealue sijoittuu Perhonjoen vesistöalueelle ja hankealueen vedet valuvat pääosin Patanan tekojärveen (täyttökanavaa tai Patananjokea myöten), joka on tyypiltään matala runsashumuksinen järvi. Hankealueen sisällä ainoa merkittävä pintavesimuodostuma on Patanan tekojärven täyttökanava, jonka pituus on 8,6 km ja valuma-alueen pinta-ala 303 km². Hakemusasiakirjojen mukaan tärkeimmät vaikutukset alapuolisiin vesistöihin kytkeytyvät rakentamisen aikaisiin kiintoaineshaittoihin, happamoitumisen riskiin (mustaliuskeet) ja hydrologisiin muutoksiin. Haitallisia vaikutuksia pystytään lieventämään huomattavasti. Kaikki sähkönsiirtovaihtoehdot ylittävät useita kaivettuja ojia ja Perhonjoen uoman. Vähäisiä heikentäviä pintavesivaikutuksia voi syntyä vaihtoehdosta SVE1, joka ohittaa läheltä suojellun lammen ja ylittää purouoman.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen katsoo, että Honkahuhtan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-arviointiselostuksessa tulee myös arvioida hankealueen turvetuotantoalueilta, suoalueilta ja pelloilta lähtevän kuormituksen (kiintoaine, humus, ravinneaineet, rauta ja mahdollinen hapan valunta) vaikutukset alapuolisten vesistöjen vedenlaatuun ja kalastoon rakennusaikana ja toiminta-aikana.

Aurinkovoimalan paneelikenttäalueen maankäytössä on suositeltavaa suosia jatkuvaa kasvipeitteisyyttä ja vesienhallinnassa hulevesien viipymää parantavia ratkaisuja. Voimala-alueen rakentamisvaiheessa on keskeistä hyödyntää sellaisia tekniikoita ja käytäntöjä, joilla kuormitus alapuolisiin vesistöihin pysyy mahdollisimman vähäisenä. Esimerkiksi alueen perustustyöt on

tehtävä mahdollisimman vähävetiseen aikaan. Lisäksi on suositeltavaa selvittää mahdollisuuksia yhteensovittaa aurinkovoiman tuotantoa ja turvetuotantoalueen/ojitetun suon vesitalouden ennallistamista esimerkiksi purkuojia tukkimalla.

Sähkön siirron vesistöylitykset on suositeltavaa tehdä suuntaporauksena.

Vinnoolinsuon turvetuotantoalueen kuivatusvedet on johdettu metsäojien kautta Koivupuroon, joka jatkuu alavirrassa Patananjokena laskien Patananjärveen. Vinnoolinsuon turvetuotantoalue on mukana Perhonjoen kalataloudellisessa yhteistarkkailussa. Vaikka ennalta arvioituna aurinkovoimalan toiminnan aikana kuormitus turvetuotantoalueelta voi vähentyä verrattuna turvetuotannon aikaiseen tilanteeseen, tulee kuormitus kuitenkin olemaan korkeampi ja valunta äärevämpi kuin luonnontilaisella tai ennallistetulla suolla. Oletettavasti alueelta lähtevä kuormitus on korkeimmillaan perustamis- ja rakentamistöiden aikana. Aurinkovoimalan toteutuessa on siten tarkoituksenmukaista, että tulevan toiminnan kalataloudellisia vaikutuksia seurataan esimerkiksi osana yhteistarkkailua voimassa olevan tarkkailuohjelman mukaisesti ainakin siihen asti, kunnes alueelta tuleva kuormitus ja valunta ovat vakiintuneet

Vetelin kunta

Valmistelija Ympäristötarkastaja

Perhon Tuuli Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Perhon kunnan Honkahuhdan aluelle. Hankealue rajoittuu Vetelin kuntaan. Pinta-alaltaan hankealue on yhteensä 3 400 hehtaaria ja alueelle suunnitellaan 10 tuulivoimalaa. Aurinkovoima-alueet sijoittuisivat tuotannosta poistetuville turvetuotantoalueille sekä pelloille. Aurinkovoimarakentamiseen käytettävä maa-alueen pinta-ala on enintään 250 hehtaaria.

Hankkeesta on esitetty ympäristövaikutusarvioinnin mukaisesti vaihtoehdot VE 0 (hanke ei toteudu), VE1a (hanke toteutetaan, 10 tuulivoimalaa), VE 1b (hanke toteutetaan, 10 tuulivoimalaa+250 ha aurinkovoima-alue), VE 2a (hanke toteutetaan, 8 tuulivoimaa) VE 2b (Hanke toteutetaan 8 tuulivoimaa + 210 ha aurinkovoima-alue). Hankkeen sähkönsiirrosta on esitetty toteutettavaksi joko Fingrid Oyj:n suunnitteillaan olevalle Laurinnevan muutosasemalle tai viereisen Ahvenlammen tuulivoimahankkeen sähköasemalle. Sähkönsiirrot tarkastellaan ilmajohtona ja/tai maakaapelina.

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Vetelin kunnanvaltuusto on tehnyt periaatepäätöksen, ettei tuulivoimayksikköä voida sijoittaa alle 2,5 km etäisyydelle asuinrakennuksesta tai vapaa-ajan asunnosta. Vetelin etäisyysmääritelmiä tulee kunnioittaa myös naapurikunnan alueella rakennettavien tuulivoimaloiden osalta. YVA-ohjelmavaiheen jälkeen on tuulivoimaloita vähennetty 10 kpl, jolloin ko. etäisyysvaatimus täyttyy.

Aurinkovoima-alueiden maankäyttö muuttuu ja vedenhallinta tulee tarkastella alueella kriittisesti. Myös rakentamisen aikaiset maansiirtotyöt saattavat vaikuttaa vesistöihin huuhtoutuneen humuksen ja kiintoaineen sekä ravinteiden osalta. Alueen ojitukset ohjaavat vedet kohti Patanan tekojärveä. Patanan tekojärvestä lähtevässä Patananjoessa on todettu luontainen taimenkanta. Taimenkannan kutupaikkojen liettymistä tulee välttää ja kiintoaineiden sekä ravinteiden huuhtoutumista aurinkovoima-alueilta tulee estää.

Päätös Hyväksyttiin.

Mielipiteet

Anonyymi

YVA-selostusta koskevia faktoja ja ajatuksia.

Pahoittelen käsin kirjoitettua asiakirjaa. Tämä tuulivoimalashow on saanut sellaiset mittasuhteet, että ihan sanattomaksi menee. Kyyti kovenee koko ajan ja vaikka tuulivoimavastaista tietoa tulee koko ajan enemmän ja enemmän, ei se tunnu painavan missään. En varmaankaan kykene etenemään loogisesti ja ajatukset rönsyilevät asiasta toiseen.

Ensimmäinen ihmetys, miksi tämä HONKAHUHDAN hanke on TAAS viritetty työnalle?? Eikös hanke käyty kertaalleen läpi? Mikäänhän ei ole muuttunut.

Suunnitellulla alueella on suojeltavien eläinlajien sekä silmälläpidettävien lajien edustajia!! Todella röyhkeää ja piittaamatonta suunnitella hanketta alueelle, joka on metsäpeurojen ydinalue!! Mm. Luken asiantuntija korostaa, että metsäpeuran elinympäristöjä ei saa käsitellä niin, että lajin uhanalaisuus kasvaa. Luken ohjelmajohtaja Anne Tolvasen mukaan metsäpeura kuuluu direktiivilajeihin suden ja maakotkan ohella.

Lukella käynnissä viisivuotinen hanke, jolla selvitetään tuulivoiman vaikutuksia niin sanottuihin direktiivilajeihin eli suteen, metsäpeuraan ja maakotkaan! Hanke vasta aluillaan, niin eihän ole järkeä viritellä hanketta (Honkahuhta) eteenpäin, ennen kuin tuloksia tutkimuksesta tulee. Samoin alueella olevat ... ovat uhanalaisia ja huomioitavia. Huomioitavaa myös, että Metsähallitus maksaa sadan euron löytöpalkkion tuntemattomasta ... pesästä. Alueella ... livenä sekä kamerakuvissa. Kameralle tallentunut mm. Säännöllisesti havaintoja mm. Oksnevan ympäristöstä ja Peltokankaan kylällä, lähellä Vimpelin ja Vetelin rajaa. Merikotka havaintoja useita Patanan tekojärven alueella.

Honkahuhdassa ilahduttavasti ahmahavaintoja. Pesii siellä. Perheestä kamerakuvaa sekä runsaasti jälkihavaintoja. Myös livenä nähty. Lampijärven nevan alueella, Peltokankaalla, näkö- ja jälkihavaintoja ahmasta, ahmapariskunnasta. Nämä kaikki viimeiseltä. Susihavaintoja on, sekä näkö- että jälkihavaintoja. Määrät ehkä nyt aiempaa harvempia.

Vinnoolissa viitasammakko-yhteisö.

Liito-orava_Honkahuhdassa.... pysäyttikö hakkuut, Rauhala?

Natura-alue Peltokankaalla, tikankontti, Pilleskytö. Samoin Loukkusaaren nevalle (susi). Nämä tiedossa meillä, varmasti paljon suojeltavaa myös kasvien osalta.

Harju, Sari

Honkahuhdan tuuli- ja aurinkovoimapuisto tarkasteltuna Haukan asukkaiden näkökulmasta

- Asumismukavuus laskee
- Asuinkiinteistöjen arvo laskee myllyjen liian läheisen sijainnin takia, etäisyyttä asutukseen pitää lisätä
- Löytönevan, Ahvenlammen ja suunnitellun Honkahuhdan tuulipuiston läheisyyden, yhteisvaikutus asumismukavuuteen ja terveyteen, Haukankylä uhkaa olla keskellä tuulivoimala-alueita jokaiselta ilman suunnalta
- Rakennusmahdollisuus poistuu
- Työkäynti muihin kuntiin vähenee (Veteli, Kaustinen Halsua), vaikka etäisyys lyhyempi kuin muualta Perhosta, kun alueen asuinkiinnostavuus laskee
- Maisema muuttuu oleellisesti, melun haittavaikutus

- Talvikankaantie päässä ja kohti Mäntyniemeä on vanhoja asuinpaikkoja (raunioita), joita ei ole huomioitu inventoinnissa
- Pohjavesialue kulkee Patanan tekojärven täyttökanavan länsipuolella noin 300 metrin päässä suunnitellusta lähimpänä kanavaa olevasta tuulivoimalasta, myöskin toinen läntinen tuulivoimala sijoittuu alle 500 m päähän pohjavesialueesta
- Peltolohkot tuulivoima- ja aurinkosähkö alueella, jotka sijoittuvat Patanan täyttökanavan läheisyyteen on ruokaviraston vipupalvelun mukaan peltotukijärjestelmässä mahdollisia vesistön suojavyöhykkeitä, joille maksetaan korvaus, mikäli ne pidetään nurmipeitteisenä, lohkoja ei lannoiteta ja niiltä korjataan sato
- Kaikki voimala-alueen peltolohkot täyttökanavan varrella saisivat tämän korvauksen
- Saukkoja esiintyy Tekojärven täyttökanavassa, koska veden juoksutusta vaihdellaan talven aikana, jään reunoihin muodostuu aukkoja, joita saukot hyödyntävät ravintoa etsiessään. Myöskin kanavan pohjapadot virtaavat lähes vapaana talvisin. Kanavan reunoilla on saukkojen lasku-uria talvisin ja esiintymishavaintoja on Haukantien sillan molemmin puolin, jatkuen kohti Patanan tekojärveä.
- Harmaahaikaroita kalastaa Tekojärven täyttökanavassa pohjapatojen kohdilla, havaintoja kesältä 2020 alkaen
- ... on tehty viimeksi 3.5.2025 Talvikankaan tien päädyssä, joka on voimala-alueella, havaittu kerralla ..., havaintoja myös maaliskuulta
- Teeret soidintavat alueen pelloilla, myöskin töyhtöhyypät, kurjet ja joutsenet ruokailevat pelloilla
- Joutsenet pesivät Sarvikydön kohdalla ja kasvattavat poikaset täyttökanavassa ja ruokailevat pelloilla
- Metsäpeuralaumat ylittävät Patanan tekojärven täyttökanavan etenkin keväisin ja aurinkovoimalat voivat rikkoontua tai peurat loukata itsensä ylittäessään aurinkovoimakenttiä
- Suunniteltu sähkönsiirtolinja kohti Laurinnevan sähköasemaa, rikkoo Papinahon kankaan harjumuodostelman. Linja myös ylittää Tekojärven täyttökanavan ja kulkee sen rinnalla, jolloin ilmajohtona aiheuttaa vaaraa linnustolle